

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Studies

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Zdravotně sociální fakulta
Katedra sociální práce

Bakalářská práce

Sexting jako forma kyberšikany u dospívajících dětí

Vypracovala: Martina Bicencová
Vedoucí práce: Mgr. Bohdana Břízová Ph.D.

České Budějovice 2015

Abstrakt

Tato bakalářská práce je zaměřena na problematiku sextingu jako formy kyberšikany u dospívajících dětí. Sexting je nový fenomén, který vznikl ze dvou anglických slov „sex“ a „text“. Jedná se o rozesílání nahých fotografií mobilním telefonem nebo přes internet. Česká asociace strretworku definuje sexting jako: *„elektronické šíření textových zpráv, vlastních fotografií či vlastního videa se sexuálním obsahem, ke kterému dochází v prostředí virtuálních elektronických médií - zejména internetu. Mezi platformy, které umožňují šíření těchto materiálů, patří v dnešní době zejména sociální sítě - Facebook, MySpace, Libimseti.cz nebo digitální úložiště fotografií Rajče.net.“*(31) Většinou dívky nebo popřípadě chlapci se vyfotí a odešlou fotografii či video opačnému pohlaví, aby si získali jejich pozornost. Ovšem neuvědomují si, že fotografie se může poslat dál a zastavit to lze jen velmi obtížně. Tyto děti eventuálně mladiství se stávají oběťmi kyberšikany, kterou definovali Priceová a Dalglish jako: *„...kolektivní označení forem šikany prostřednictvím elektronických medií, jako je internet a mobilní telefony, které slouží k agresivnímu a záměrnému poškození uživatele těchto médií. Stejně jako tradiční šikana zahrnuje i kyberšikana opakované chování a nepoměr sil mezi agresorem a obětí.“* (14, s. 20). Také v bakalářské práci vymezují dospívající věk jako: *„Dospívající období zahrnuje věk mezi jedenáctým a patnáctým rokem, tedy povinnou školní docházkou na druhém stupni. Bývá označováno jako puberta nebo pubescence.“* (38, s. 27) Tato práce je rozdělena na teoretickou část a výzkumnou část.

Cílem praktické části bakalářské práce bylo zjistit, zda se děti setkaly se sextingem, který měl formu kyberšikany. Dílčím cílem bylo zjistit, ve kterých třídách se sextování nejvíce objevuje. Praktická část je zpracována metodou kvantitativního výzkumu. Třídy, které splňovaly parametry, byly zařazené do losování. Po vylosování jsem obvolala vybrané školy. V případě odmítnutí jsem pokračovala dále v losování až do doby, než jsem získala potřebný počet škol, v jejichž třídách druhého stupně probíhal sběr dat pomocí tištěných dotazníků.

Nakonec bylo vybráno 9 základních škol Českobudějovicka. Základní školy byly rozděleny ještě do 3 skupin podle toho, kde se nacházely: město, maloměsto, vesnice. Dotazník vyplnilo 685 respondentů. Vyhodnocení výsledků probíhalo v softwaru STATA 12. Metoda ověření hypotéz probíhala chí-kvadrátovým testem dobré shody.

K H1: Dospívající děti se setkávají také se sextingem, který je formou kyberšikany se vztahovaly. výzkumné otázky č. 5 vyfotil nebo natočil ses někdy částečně nebo zcela svlečený?, 9. Vyfotil nebo natočil jsi někdy někoho částečně nebo zcela svlečeného/ svlečenou?, 11. Poslal Tobě někdo materiál, na kterém je částečně nebo zcela svlečený?, 13. Snažil ses někoho tímto materiálem zesměšnit? a 14. Sdílel/a jsi někdy fotky či videa svých kamarádů, kde jsou částečně obnaženi. Tato hypotéza byla potvrzena.

H2: Dospívající děti, které sextují, se uvědomují méně rizika než děti, které nesextují. K této hypotéze se vztahovala otázka č. 18. Napadají tě rizika, jaká přináší rozesílání fotografií či videozáznamů po internetu? a) vydírání, b) zloba rodičů c) urážení, d) zvýšená pozornost kamarádů, e) slovní i fyzické napadání, f) pronásledování, g) hodně přátel na sociálních sítích, h) hanlivé komentáře na mou osobu, i) zvýšení sebevědomí, protože jsem hezký/á, j) jiné (uved'te). Tuto hypotézu jsem zamítla hned na začátku, jelikož výzkum ukázal, že děti nesextují v takové míře, aby se dala určit statistická významnost těchto dvou proměnných.

H3: Žáci 9. tříd sextují více než žáci 6. tříd. Výzkumné otázky, které se vztahovaly k H3 byly: 2. otázka chodím do 6., 7., 8., 9. třídy. Sexting, který byl definován otázkou 5 Vyfotil nebo natočil ses někdy částečně nebo zcela svlečený? A otázkou č. 9. Vyfotil nebo natočil jsi někdy někoho částečně nebo zcela svlečeného/ svlečenou? Tato hypotéza byla potvrzena.

Překvapilo mne, že sexting se vyskytuje na všech školách, kde byl prováděn výzkum. Z výzkumu také vyplynulo zajímavé zjištění, že respondenti, kteří mají neustálý přístup k internetu přes mobilní telefon sextují více než ostatní respondenti.

Klíčová slova: internet - sexting- kyberšikana- dospívající věk

Abstract

This thesis is focused on problems of the sexting as a form of cyber-bullying in adolescent children. The sexting is a new phenomenon that arose from two English words "sex" and "text". This is about sending nude photos by a mobile phone or via an internet. The Czech street work association defines sexting as: *„electronic dissemination of text messages, your own photos or your own videos with sexual content, occurs in the environment of virtual electronic media – the internet in particular. Between platforms that allow the dissemination of these materials include nowadays in particular social networks-Facebook, Myspace, Libimseti.cz or digital photo storage Rajce.cz.“* (43) Mostly girls or boys to take and send a photo or video to an opposite sex, to get their attention. However, do not realize that photographs can be send on and stop it can be very difficult. These children eventually adolescents become victims of cyber-bullying which is defined by Price and Dalglish as: *„...the collective designation forms of bulling through electronic media such as the internet and mobile phones, which are used to aggressive and international damage to the users of media. As well as traditional bullying and cyberbullying involves recurring behavior and disparity of power between the aggressor and the victim.“* (15, s. 20). Also in the Bachelor thesis I limit the teen age as: *„Teenage period includes the age between the 11th and the 15th year, therefore, compulsory school attendance on the second level. It is often referred to as puberty or pubescence.“* (33, s. 27). This work is divided into a theoretical part and a research part.

The main aim of the practical part the most it is to determine whether it met the teenage children of the sexting, which was a form of cyber-bullying. A further aim is also to find out in which age groups, adolescents, is the most sexing appears.

The practical part is processed by a method of quantitative research. Those that meet the parameters were included in the draw. After that I called the order in selected schools. In the case of a refusal, I continued further in the draw until I received the required number of schools, which then conducted data collection using printed questionnaires in classrooms on the 2nd level of primary schools. Finally, there were

selected 9 elementary schools in the district České Budějovice. The primary schools were divided into 3 groups based on where they were located: City, town, village. The questionnaire was fulfilled by 685 respondents. The evaluation of results was done in the STATA software 12. Method of verification of hypotheses ran in a Chi-trimester test of a good match.

H1: Teenagers are confronted also with sexting, which is a form of a Cyber - bullying related and there was focused research questions No. 5: Have you ever taken a photo or a record yourself partially or completely undressed? 9. Have you ever taken a photo or record someone partially or totally stripped (naked)? 11. Have someone send you a material, where he (she) is partially or completely stripped? 13. Were you trying to embarrass someone by this kind of material? Have you share photos or videos of your friends where they were partially undressed sometimes?

This hypothesis has been confirmed.

H2: Teenagers, who sexting are aware of a less risk than children who do not sexting. For this hypothesis include the question No. 18. Are you aware of the risk, what brings the sending of photos or videos over the internet? a) blackmail, b) parents anger, c) insulting, d) increased attention to friends, e) verbal and physical assaults, f) persecution, g) a lot of friends on social networks, h) abusive comments on my person, i) increase of self-confidence, because I am nice, j) other (please, specify). I rejected this hypothesis right at the beginning, since the research has shown that the children do not practise sexting such an extent to determine the statistical significance of these two variables.

H3: Pupils of the 9th classes are practising sexting more that pupils of the 6th classes. The research questions related to the H3 were: the 2nd: Do you visit the 6th, the 7th, the 8th, the 9th class? The sexting, which defined the question No. 5: Have you ever taken a photo or a record yourself partially or completely undressed? And the question No. 9: Have you ever taken or made someone partially or totally stripped? This hypothesis has been confirmed.

It surprised me that sexting is going on at all the schools, where the research was concluded. The research also revealed an interesting finding that respondents who have

constant access to the internet via mobile phone are sexting more than the other respondents.

Keywords: internet- sexting- cyberbullying- teen age

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci na téma **Sexting jako forma kyberšikany u dospívajících dětí** jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 12. 8. 2015

.....

Martina Bicencová

Poděkování

Velice ráda bych poděkovala vedoucí bakalářské práce Mgr. Bohdaně Břízové, Ph.D. za cenné rady, nápady a především trpělivost, kterou mi věnovala. Dále bych ráda poděkovala své rodině, která mě podporovala po celou dobu studia.

Obsah

Obsah	9
Seznam použitých zkratek	10
Úvod	11
1 Současný stav	12
1.1 Nová média a společnost	12
1.2 Kyberšikana	15
1.3 Sexting	21
1.4 Období dospívání	26
2 Cíl práce a hypotézy	27
2.1 Cílpráce	27
2.2 Hypotézy	27
2.3 Operacionalizace pojmů	27
3 Metodika	29
3.1 Strategie, metoda a technika sběru dat	29
3.2 Charakteristika výzkumného souboru	29
3.3 Vlastní realizace výzkumu	31
3.4 Způsob zpracování dat	31
4 Výsledky výzkumu	33
4.1 Výsledky dotazníku	33
4.2 Výsledky v souvislosti s předpokládanými hypotézami	49
5 Diskuze	52
6 Závěr	57
7 Seznam informačních zdrojů	59
8 Přílohy	66
8.1 Případy ve formě kyberšikany v ČR	67
8.2 Dotazník k výzkumu	69

Seznam použitých zkratk

ICT Informační komunikační technologie

ZŠ Základní škola

Úvod

Toto téma mne zaujalo z důvodu, že děti jsou v současné době obklopeni moderními technologiemi, které berou jakou součást života a neuvědomují si rizika, která přináší. Tato problematika mi přijde velice aktuální a málo prozkoumaná, proto jsem se o ní chtěla dozvědět více.

V současné době nás nahota obklopuje v médiích, ale i ve videoklipech, které především zpěvačky natáčejí, kde jsou velmi spoře oděny. Děti, v této době vyrůstají jsou v tomto ohledu velmi naivní, nedokáží rozpoznat rizika. O tom svědčí i fakt, že na sociálních sítích zveřejňují vše o sobě, v přátelích či kontaktech mají mnoho osob, i ty které neznají. Tyto osoby mohou později začít chtít další fotografie a poté i částečně či zcela svlečené. Fotku pořizují i v případě, že chtějí upoutat pozornost opačného pohlaví nebo mu projevit oddanost. Často se fotí částečně či zcela svlečení. Opačné pohlaví může zareagovat různě. Dotyčná osoba se může stát obětí kyberšikany, kdy děti mezi sebou rozesílají fotografie dál nebo tu osobu mohou vydírat, šikanovat či kyberšikanovat. Sexting byl poprvé zaznamenán v roce 2005 v USA. V říjnu 2014 se objevil v České republice sexting jako forma kyberšikany, kdy se na sociálních sítích objevily organizované skupiny, do kterých dívky samy zasílaly fotografie nebo je zveřejňovali jejich současní či bývalí partneři. Dívky tam byly veřejně pranýřované. Velmi tomu pomohla i média, která se snažili upoutat pozornost veřejnosti, ale spíše docházelo k dalším případům. Pokud tyto stránky někdo zablokoval, rychle vznikaly nové a skoro každé město mělo své. Později se objevily i chlapecké stránky.

Cílem praktické části bylo zjistit, zda se děti setkaly se sextingem, který byl formou kyberšikany. Dílčím cílem bylo zjistit, v jaké třídě se nejvíce sextuje.

Považuji za důležité na tuto problematiku upozornit, jelikož je malá informovanost dětí, rodičů i učitelů. Na jaře tohoto roku upozornil na sexting ve formě kyberšikany i nekonečný seriál Ulice. Přispěl k tomu, že se o něm dozvědělo více lidí a ukázal, jak by se takový případ měl řešit.

1 Současný stav

1.1 Nová média a společnost

Na začátku mé bakalářské práce vysvětlím pojem nová média, abychom lépe pochopili prostředí kyberšikany. Nová média hrají v kyberšikaně důležitou roli.

Jakub Macek definuje nová média takto: *„Označení nová média či– přesněji– digitální média se váže k platformě mediálních technologií, založených na digitálním, tedy numerickém zpracování dat. V širším slova smyslu koncept digitálních médií zahrnuje celé pole výpočetních, computerových technologií a s nimi spojených datových obsahů, v užším slova smyslu se pak vztahuje pouze k počítačově, tedy digitální technologií mediované komunikaci.“*(1)

Redaktor Literárních novin a odborník na nová média Palo Fabuš zase říká: *„Že v neposlední řadě obklopuje i spleť více či méně překrývajících se pojmů, jako jsou digitální média, interaktivní média, počítačová média nebo taky počítače, informační technologie a komunikační technologie. [...] Protože se média vzájemně ovlivňují, není hranice mezi starými a novými jasná. Odlišit stará a nová média jenom na základě přítomnosti či nepřítomnosti digitální technologie nelze. Můžeme však ukázat na atributy nových médií, které ve starých nebyly, a identifikovat v nových médiích „to staré“.“* (2)

Nová média od devadesátých let minulého století prostupují prakticky všemi rovinami sociálního života - každodenností a individuálním jednáním počínaje a makrosociálními, politickými a ekonomickými dimenzemi konče - a jsou tak velmi pochopitelně objektem zájmu badatelů z nejrůznějších mateřských oborů.(3)

V souvislosti s užíváním nových médií můžeme uživatele počítačů rozdělit na digitální domorodce a digitální přistěhovalce. Digitální domorodci jsou ti, kteří se do tohoto světa narodili a cítí se v digitálním, internetovém světě jako doma. Digitální přistěhovalci jsou lidé, kteří žili v „analogové“ společnosti a museli se digitálnímu světu přizpůsobit. (4)

Nový online svět přináší paradoxně řadu úskalí, digitální přistěhovalci a digitální domorodci jsou riziky dotčeni prakticky stejně. Internet a svět online není prostě zcela bezpečný svět. Přináší jiné způsoby a nová rizika. Je nutné o rizicích vědět a naučit se správně chovat a reagovat na ně. V praxi to znamená, že generace digitálních přistěhovalců rizika nezná. Nemá zažité obranné mechanismy, aplikované do online života. Digitální domorodci pak nemají nikoho, kdo by jim rizika vysvětloval. Mnozí je znají a podceňují. Velká část teenagerů je navíc zbrklá a neopatrná. Smartphone, neboli chytrý telefon, má dnes každý třetí online Čech a znamená to, že Internet se proměňuje v „mobilní“ Internet. S rychlým přesunem internetových aktivit na přenosná online zařízení (smarphony, tablety, atd.) souvisí nárůst specifických rizik. To, co rodič „odchytí“ na domácím počítači svého potomka, už neuvidí v jeho chytrém telefonu. (5)

Digitální domorodci mění společnost a dochází k vytváření mýtů o nové generaci mládeže, která je nejcitlivější. Současná společnost bývá často spojována s označením jako postmoderní, post-postmoderní, postindustriální nebo nejvýstižněji informační. Klade důraz na informace a jejich zpracování/sdílení/využívání/, interaktivitu a multimedialitu, a s tím spojené globalizační tendence informační společnosti. Lze také hovořit o informačním věku. Informační společnost je založena na intenzivním využívání informačních a komunikačních technologií. Tato společnost pokládá vytváření, šíření a manipulaci s informacemi za důležitou ne-li primární součást svých ekonomických, kulturních a společenských aktivit (6)

Moderní technologie nabízí stále pestřejší, dokonalejší a neuvěřitelné množství nových možností ve vyhledávání informací a rozšíření znalostí. Internet přitahuje hlavně mladé a nejmladší generace, kteří tam tráví dlouhé hodiny. Často internetu rozumí lépe než rodiče a učitelé, ale chybí jim zkušenosti dospělých. Mnoho dětí neumí předcházet rizikům. Komunikační technologie by měly být smysluplně využívány, stejně tak nebezpečně zneužívány. (7)

Internet

O internetu můžeme říci, že je to globální informační systém, který je propojen do jednoho celku. Internet využívá sadu komunikačních protokolů TCP/ IP. (8)

Internet je soustava počítačů, které obsahují informace, a sítí, které nám dovolují k těmto informacím přistupovat. Je to tedy zdroj informací dostupných uživateli. Počítače na Internetu pracují jednak jako klienti a jednak jako servery. Servery poskytují internetové služby, klienti pak tyto služby využívají. Službami Internetu je zasílání dat klientovi na jeho žádost. Většinou jsou to data, která jsou umístěna na pevném disku serveru nebo data, která jsou za chodu na serveru dynamicky vytvořena a odeslána klientovi. (9)

Sociální síť

Internet se stal každodenní součástí života. Specifickým prostředkem komunikace v rámci internetu, využívaným hlavně mladými lidmi, jsou tzv. sociální sítě. Internetovou sociální sítí tvoří jednotliví uživatelé, které vzájemně spojuje např. přátelství, příbuzenské vztahy nebo společné zájmy. Internetovou sociální sítí můžeme považovat za virtuální komunitu vyznačující se určitými specifickými charakteristikami. Ty obecně zahrnují užívání společného jazyka a psané komunikace, veřejný prostor, společné zájmy, hodnoty a cíle, stálost veřejného mínění, užívání informačních technologií za účelem interakce, nefyzický svět, překonávání časových a prostorových bariér, užívání digitalizovaných identit jako náhrady za fyzickou osobu.(6) Sociální sítě slouží především k udržení vzájemných vazeb a navazování kontaktu s novými lidmi.(10)

Internetové sociální sítě jsou celosvětovým, stále se rozvíjejícím fenoménem. Patří v současnosti mezi nejnavštěvovanější webové služby s miliony aktivních uživatelů, kteří si navzájem vyměňují data různorodého charakteru.(11)

Autoři Bc. Monika Černá a Mgr. Michal Černý uvádějí, že *„jde o druh služby, který umožňuje komunikaci a sdílení informací, a to více méně trvalým způsobem, čímž se odlišuje od chatu či telefonu. Charakteristickým rysem internetových sociálních sítí je*

existence profilů, které prezentují osoby. „Social network“ je obvykle spojena s existencí přátel či jiných odběratelů obsahu, kteří mají k osobě určitý vztah“. (12)

Sociální sítě patří mezi nejnávykovější aplikace, protože umožňují oboustrannou komunikaci. Proto je snadné navyknout si na určité webové stránky a získat závislost na nich. Závislost přináší do života jedince psychologické, sociální, pracovní nebo školní komplikace. (13)

Mezi další rizika sociálních sítí kromě závislosti patří také počítačová šikana neboli kyberšikana, o které se zmiňuji v další části bakalářské práce.

1.2 Kyberšikana

Kyberšikana se týká především (ale ne výlučně) dnešních dětí a zejména dospívajících. Kyberšikana jako taková je zkoumaná přibližně od začátku nového tisíciletí. Pozornost se jí začala věnovat poměrně nedávno a vymezení a zkoumání tohoto jevu je stále ještě na začátcích, v České republice ještě ranější než v zahraničí. Rychlý vývoj komunikačních technologií zkrátka často předbíhá snahy výzkumníků. Svět mladé online generace je dospělým často neviditelný a nesrozumitelný, což s sebou mnohdy nese řadu nejasností. Je tomu tak například u rozdílných údajů o prevalenci kyberšikany. (14)

Kyberšikana je specifickým druhem šikany, který za účelem ublížení či zesměšnění jiné osoby využívá internet, mobilní telefony a další nástroje moderních komunikačních technologií. Kyberšikana se vyznačuje různými způsoby obtěžování oběti. Může jít o zasílání výhružných a krutých e-mailů či SMS zpráv, bombardování výhružnými telefonáty nebo obtěžování prostřednictvím chatu. Kyberšikana také zahrnuje vytváření webových stránek, které různými způsoby (verbálně, graficky, zvukově) oběť uráží a zesměšňují. Patří sem také umísťování pornografických fotografií s tváří oběti na internet či zasílání vulgárních a obtěžujících zpráv, fotografií nebo videí jménem oběti. (15)

Kyberšikana je s tradiční šikanou zpravidla nerozlučně spjata, sdílí proto její základní rysy a projevy. Definovat kyberšikanu s obecnou platností je poměrně těžké. Vzhledem k tomu, že jde o poměrně nový a dynamicky se rozvíjející fenomén, zatím

nedošlo mezi výzkumníky v této oblasti k jednoznačné shodě, což má také vliv na výrazně rozdílné výsledky, například při měření jejího výskytu. (14)

Kolář definuje kyberšikanu tím, že: „*jeden nebo více žáků úmyslně, většinou opakovaně psychicky týrá a zraňuje spolužáka či spolužáky a používá k tomu novou informační a komunikační technologii – zejména internet a mobil.*“ (16, s. 89)

Autorka Veličková Hulanová definuje kyberšikanu jako situaci, kdy „*dítě nebo dospívající opakovaně trápí, hrozí, pronásleduje, ponižuje, zesměšňuje nebo se jinak zaměřuje na další dítě nebo dospívajícího pomocí textových zpráv, e-mailů nebo pomocí jakéhokoli jiného typu moderních komunikačních technologií*“ (15, s. 91)

Obecně kyberšikanu definujeme jako agresivní používání elektronických informačních kanálů a komunikačních přístrojů (e-mail, instant messaging, textové zprávy, mobilní telefon, pagery, pomlouvačné webové stránky) k šikanování, ponižování nebo trýznění jednotlivců i skupin prostřednictvím osobních útoků.(17)

Černá a kol. nabízí komplexní a často užívanou definici od Priceové a Dalgleishe : kteří ji definují komplexně jako: „*...kolektivní označení forem šikany prostřednictvím elektronických médií, jako je internet a mobilní telefony, které slouží k agresivnímu a záměrnému poškození uživatele těchto médií. Stejně jako tradiční šikana zahrnuje i kyberšikana opakované chování a nepoměr sil mezi agresorem a obětí.*“ (14, s. 20)

Krejčí z portálu E- bezpečí říká: „*Termínem kyberšikana (cyberbullying) označujeme nebezpečné komunikační jevy realizované prostřednictvím informačních a komunikačních technologií (např. Pomocí mobilních telefonů nebo služeb v rámci internetu), jež mají za následek ublížení nebo jiné poškození oběti. Toto ublížení či poškození může být jak záměrem útočnicka, tak důsledkem např. nevhodného vtipu, nedorozumění mezi obětí a útočником, nedomyšlením důsledků jednání ze strany útočnicka atd. Oběť je poškozována opakovaně, ať už původním útočником či osobami, které se do kyberšikany zapojují později*“ . (19)

Při porovnání těchto definic vyplývá, že jde o opakované jednání a s cílem ublížit oběti. Také je patrná mocenská nerovnováha oběti a agresora. Přitom každý autor popisuje komunikační technologie trochu jinak, velmi často se omezí na internet a mobilní telefon.

Nástroje kyberšikany

Hlavními nástroji kyberšikany se staly moderní komunikační technologie – mobilní telefon, email, chat, sociální síť. Kyberšikana se odehrává ve virtuálním světě, zpravidla bez přímého kontaktu, v kyberprostoru. Nová je také v tom, že se agresorem může stát kdokoli, že oběti šikany “tváří v tvář” dává možnost odvety a že se stále častěji stává prostředkem msty. (20)

Média (kanály) které přispívají k šíření kyberšikany: (14, s. 28)

- sociální síť (social networking sites- SNS)
- online interaktivní hry (včetně MMORPG her)
- instant messaging (IM) a zprávy (SMS a MMS)
- blogy
- elektronická pošta (e-mail)
- chatovací místnosti
- internetové ankety, dotazníky

Znaky kyberšikany

Mezi nejčastější znaky kyberšikany patří: (5, s. 72-74):

- Prostorová a časová neomezenost - kyberšikana se neváže jen k určitým místům, ale pronásleduje oběť na každém kroku. Dostává se do jejího domova, který byl dříve útočištěm. Oběť se ocitá pod tlakem 24 hodin denně.
- Široké sociální dopady - na sociálních sítích, portálech pro sdílení videa nebo chatech má k problematickým materiálům přístup téměř libovolný uživatel Internetu. Může zde dojít k nenávistnému veřejnému hlasování, petici proti oběti, hromadným komentářům na úkor oběti. S počtem diváků narůstá frustrace oběti.

- Obtížná rozpoznatelnost - kyberšikana může zůstat dlouho skryta. Nelze ji odhalit podle krvavých šrámů. Přesto způsobuje vážná „zranění“, např. Úzkostné a posttraumatické poruchy. Dítě by mělo sdělit svému okolí (nejlépe důvěryhodnému dospělému), že se v určité situaci necítí dobře. Rodič by měl v případě podezření reagovat a situaci nepodceňovat.

- Anonymita - agresor může být ze stejného kolektivu jako oběť - ze třídy, zájmového kroužku apod., avšak často zůstane záměrně skrytý. Strach oběti se s tím umocňuje. Pod pláštěm falešného profilu na sociální síti, neznámé e-mailové adresy či mobilního telefonního čísla, se oběť nikdy nemusí dozvědět, kdo je pachatelem.

Agresor a oběť kyberšikany

Agresor představuje aktivního účastníka šikany, vůdce a iniciátora, který šikanování začíná a vede jej. Znalost určitých typických vlastností, které agresori mívají, nám může pomoci odhadnout, kdo jím je či kdo se jím může stát (21). Podle Koláře můžeme rozlišit agresory na tři druhy iniciátorů šikany (22, s. 141):

- „*Drsňák*“ – hrubý, primitivní, s narušeným vztahem k autoritě, šikanuje masivně, tvrdě a nelítostně, tito iniciátoři často zažívají častý výskyt agrese a brutality rodičů.

- „*Slušňák*“ – velmi slušný, kultivovaný, narcistický, násilí a mučení je z jeho strany cílené a rafinované, děje se spíše ve skrytu, bez přítomnosti svědků, tito iniciátoři často zažívají uplatňování důsledného a náročného až vojenského drilu bez lásky ze strany rodičů.

- „*Srandista*“ – optimistický, dobrodružný, výmluvný, nezřídka oblíbený, šikanuje pro pobavení sebe i ostatních, tito iniciátoři mají v obecné rovině absenci duchovních a mravních hodnot v rodině.

Kolář říká, že na našich školách existují i takoví jedinci, kteří jsou opakovaně týráni agresory. Typickým znakem těchto obětí je jejich až viditelná bojácnost a zranitelnost. Důležité jsou jejich slabé reakce, kdy v zátěžových situacích např. při střetu ztrácejí hlavu, propadají panice, malomyslnosti, výčtkám svědomí a přílišné sebekritičnosti. Co se

fyzického hlediska týká, většinou jsou to jedinci méně zdatní než agresor, ovšem není to pravidlo. Patří většinou mezi velmi tiché, citlivé a plaché jedince, kteří se mohou od ostatních lišit. Je to většinou submisivní jedinec, který se dominantnímu agresorovi zcela podřizuje. (23)

Typy obětí (22, s. 89):

- oběti „*slabé*“, s tělesným a psychickým handicapem,
- oběti „*silné*“, nahodilé (v nesprávný čas na nesprávném místě),
- oběti „*deviantní*“ nekonformní (nerespektující společenské normy),
- dále jsou to oběti zcela izolované, nemající žádného kamaráda (tichá, nemluvná, uzavřená, bojácná, tělesně ne moc zdatná osoba).

Projevy a způsoby kyberšikany

Konkrétní projevy kyberšikany jsou závislé na prostředí ve kterém probíhá - a protože nové technologie se neustále vyvíjejí a mění, mění se i projevy kyberšikany. Používáním tzv. Smartphonů („chytrých telefonů“), které jsou v současnosti mezi mládeží stále častější, například usnadňuje nahrávání potencionálně ubližujících obsahů na internet. Od vyfocení či natočení spolužáka v nějaké nepříjemné situaci ke zveřejnění na internetu tak mohou uplynout pouze vteřiny. (14)

Šmahaj říká, že mezi časté způsoby kyberšikany patří (24, s. 47-49):

- Provokování („*flaming*“)- znamená zápal pro on-line boje. Jedná se o urážlivou, prudkou výměnu názorů mezi dvěma nebo více osobami přes komunikační technologie s cílem někoho rozčítit.
- Kyberobtěžování („*cyberharrassment*“)- jde o chování či akci (obvykle opakovanou či trvalého charakteru), které jsou cíleně zaměřeny na konkrétní osobu. Toto chování je dotyčnou osobou vnímáno jako obtěžující nebo způsobuje značnou emocionální tíseň.
- Očerňování („*denigration*“)- jedná se o hanlivé informace, které jsou o někom šířeny a nejsou pravdivé.

- Napodobování- používání cizí identity („*impersonation*“) - v případech tohoto chování se agresor představuje a jedná jako oběť. Agresor zná či získá přístupové heslo k účtům a po přihlášení všechny uráží, pomlouvá, rozesílá nevhodné klamavé, lživé informace či soubory.

- Odhalování tajemství a podvádění („*outing and trickery*“) – jedná se o odhalování tajemství či sdílení osobních informací, které oběť ztrapňují.

- Vyloučení z on-line skupiny („*exklusion*“) - Sociální psychologové poukázali na fakt , že snaha být součástí určité skupiny patří mezi základní lidské potřeby. Člověk chce být součástí skupiny a pokud možno vyhnout se vyloučení z ní. Vyloučení z on-line světa může mít na mladého člověka emoční dopad.

- Pronásledování- („*kyberstalking*“) – v rámci pronásledování oběti je využito elektronické komunikace, kdy agresor opakovaně zasílá obtěžující a vyhrožující zprávy.

- „Fackování pro zábavu“(„*happy slaping*“) – je zaznamenáváno na mobilní telefon a následně zveřejněno na internetu.

- Hejtvání („*hate*“) - znamená nenávidět nebo nemít rád. Takže hejtr je takový nenávisník. Dřív se hejtrů vyskytovali hlavně na internetových diskusních fórech, kde se jim říkalo trollové a jejich nakrknuté poštekávání bylo předmětem pobaveného posměchu. Bohužel ale jejich množení nikdo nereguloval, a dneska se před hejtváním v podstatě není kam schovat. (25)

Černá uvádí velice podobné, časté projevy kyberšikany (14, s. 25):

- vydávání se za někoho jiného (jinak také impersonace) a krádež hesla
- vyloučení a ostrakizace
- flaming
- kyberharašení a kyberstalking
- pomlouvání
- odhalení a podvádění
- happy slapping

1.3 Sexting

Sexting byl poprvé představen v roce 2005 v Sunday Telegraph Magazine a skládá ze dvou anglických slov „sex“ a „texting“. Sexting bývá česky také nazýván jako sextování. Jedná se o elektronické rozesílání textových zpráv, fotografií či videí se sexuálním obsahem. Sexting je nový fenomén, jeho definice se liší podle toho, jakým způsobem se rozesílají, jestli přes mobilní telefony nebo i internet, zda jsou zcela nazí nebo částečně svlečení. Dále jednotlivé definice.

Jako jednu z prvních obecně užívaných definic sextingu napsal Streichman: „*sexting je akt rozesílání nahých fotografií mezi mobilními telefony či dalšími elektronickými médii, např. Internetem.*“(26)

Kopecký sexting označuje za: „*elektronické rozesílání textových zpráv, vlastních fotografií či vlastního videa se sexuálním obsahem, ke kterému dochází v prostředí virtuálních elektronických médií – zejména internetu.*“ (27)

Sexting definují i další autoři jako Wolak., Finkelhor, Mitchell jako: „*sexuální materiály vytvářené mladými lidmi (tzv. youth-produced sexual images), které jsou dále šířeny.*“(28)

Sexting definuje také Sullivan: „*která do sextingu řadí sugestivní textové zprávy a obrázky znázorňující nahé nebo částečně obnažené fotografie, které jsou dále šířeny telefonem nebo internetem.*“(29)

Streichman doplňuje Sullivan, že se jedná o: „*množství platforem a nástrojů, které umožňují šíření těchto materiálů, sociální sítě, zejména Facebook a MySpace.*“ (30)

Kopecký ho doplňuje, že: „*V českém prostředí se sexting šíří zejména pomocí sociálních sítí Facebook, Libimseti.cz či digitálního úložiště fotografií Rajče.net.*“ (30)

Česká asociace streetworku definuje sexting jako „*elektronické šíření textových zpráv, vlastních fotografií či vlastního videa se sexuálním obsahem, ke kterému dochází v prostředí virtuálních elektronických médií - zejména internetu. Mezi platformy, které umožňují šíření těchto materiálů, patří v dnešní době zejména sociální sítě - Facebook, MySpace, Libimseti.cz nebo digitální úložiště fotografií Rajče.net.*“(31)

Portál E-bezpečí definuje: „*Sexting neboli dobrovolné sdílení vlastních intimních materiálů (fotografií, videí) provozuje v posledních deseti letech velké množství dětských, ale také dospělých uživatelů internetu.*“(32)

Sexting je ve většině států považován za dětskou pornografii, protože je dítě nebo mladý člověk často využíván dospělým člověkem. Společnost si klade za cíl vzdělávat mladé lidi v této oblasti a informovat je o rizicích sextingu. Státy se také snaží snižovat riziko tím, že dávají přísné tresty lidem, kteří vyrábějí, drží nebo distribuují dětskou pornografii. (33)

Ve světě digitálních technologií, kde se každý materiál může donekonečna kopírovat, rozesílat a zveřejňovat například na internetu, neexistuje možnost kontrolovat jeho šíření. Ani obrázky, které dítě pořídilo a poslalo z oddané lásky, nejsou nikdy stoprocentně chráněny před lidmi, kteří se k nim neměli dostat. A to, že obrázek byl původně myšlen celkem nevinně, je úplně jedno. Když totiž začne něco takového kolovat mezi spolužáky, dítě se samozřejmě okamžitě stane terčem posměchu. Kromě toho ale rozesílání sexuálně laděných obrázků nezletilým je nezákonné a v některých zemích už proto dokonce zasahují i proti teenagerům, kteří takto šíří dětskou pornografii nebo obsah nevhodný pro mládež. (34)

Potenciálním útočníkům dáváme k dispozici citlivý materiál, který mohou zneužít proti nám. Tento materiál může na internetu kolovat několik let nebo může být použit za několik let od svého vzniku. (35)

Existují dva typy sextingu. Rozdělujeme je podle toho, zda osoba poskytuje dotčený sexuálně explicitní materiál další osobě a sama je objektem. Self-sextingem je myšlen

sexting, kdy mladistvý posílá své vlastní snímky a naopak peer-sextingem je zasílání snímků někoho jiného, nejčastěji někoho z vrstevníků. (36)

Mezi nejčastější motivy, proč děti vyzkoušely sexting, patří nuda, snaha navázat intimní kontakt s osobou druhého pohlaví. Sexting je vnímán jako forma sebe prezentace a sebe propagace. V některých případech byl sexting vyprodukován pod vlivem okolí.(37)

Rizika sextingu

Sexting jako nový fenomén skýtá několik druhů rizikového chování:

- Potenciálním útočníkům dáváme k dispozici citlivý materiál, který mohou zneužít proti nám.
- Materiál intimního charakteru může na internetu kolovat několik let nebo může být použit za několik let od svého vzniku.
- Oběť sextingu může být vystavena tzv. harašení či sexuálními útokům.
- Šířitelé sextingu se mohou stát pachateli přestupku či trestného činu (šíření dětské pornografie, ohrožování výchovy dítěte apod.) (35)

Ukazuje se, že sexting je mezi dospívajícími každodenní realitou. Tyto materiály vytvářejí sami autoři. Sexting probíhá nejčastěji mezi vrstevníky. Ojedinelé není ani zasílání odhalených fotografií neznámým lidem, např. z chatu nebo seznamky. Dospívající mladí lidé objevují sexuální vztahy a experimentují. Dospívající „sextují“, když chtějí na svoji osobu někoho nalákat, chtějí projevit zájem anebo dát partnerovi najevo svou oddanost. Poté posílají takovéto fotky svému partnerovi. Problém, ale přijde ve chvíli, kdy jejich vztah skončí. Bývalý partner, který má uložené fotografie stále v mobilu nebo v počítači, může tyto fotky velmi jednoduše a rychle zveřejnit. Umístí je na internet- např. do profilu na sociálních sítích. Dospívající si neuvědomují, že se v důsledku sextingu vystavují vysokému riziku vydírání, zneužívání a veřejného posměchu. Uvedený materiál může být až o 88 % citlivých obrázků/ videí, které jsou následně zveřejněny na jiném než původním zdroji. (5) Výzkumy v oblasti sextingu v České republice se provádějí přibližně od roku 2010. Ukázalo se, že v roce 2013 sexting provozuje 7-9 % dětí ve věku 11-17 let. (26)

Právo a sexting

Případy sextingu v ČR se řeší individuálně, některé jsou vyhodnoceny jako přešůpek, jiné jako trestné činy (Viz příloha 1). Některé případy se řeší občanskoprávní cestou. Osoby starší 15 let mohou mít pohlavní styk, ovšem neměly by se při tom fotografovat, natáčet. V tom případě by se mohlo jednat o výrobu a držení dětské pornografie. Materiály pořízené v rámci sextingu se často řadí do tzv. dětské pornografie. Ta se definuje jako pornografie, v níž jsou zobrazeny děti jako sexuální aktéři nebo objekty. (35) Oběť sextingu může být vystavena tzv. harašení či sexuálním útokům. Šířitelé sextingu se mohou stát pachateli přešůpku či trestného činu (šíření dětské pornografie, ohrožování mravní výchovy mládeže apod. (30)

1.4 Období dospívání

Období dospívání neboli starší školní věk je období mezi 11-15 rokem života jedince. Bývá označováno termínem puberta nebo pubescence (lat. Pubes- chmýří, vousy). (38)

Můžeme říci, že jde o životní úsek ohraničený na jedné straně prvními známkami pohlavního zrání a více nebo méně vyznačenou akceleraci růstu pohlavních, na druhé straně dovršení pohlavní zralosti a dokončení tělesného růstu. Tělesné, psychické a sociální změny v období dospívání probíhají do jisté míry souběžně a navzájem závisle. Změny spojené s pohlavním zráním mohou působit nejen přímým vlivem výrazných hormonálních pochodů, mladistvý pozoruje změny na svém těle i změny v přístupu dospělých k němu a reaguje na to touhou po dospělejším postavení, ale i nejistotou. (39)

V tomto období přestávají být důvěřiví a nekritičtí vůči rodičům i učitelům, utvářejí si svůj názor, prosazují se, dostávají se do častých konfliktů s dospělými. Děti v tomto období reagují prudce, jsou vznětlivé, hašteřivé, vzápětí, ale lítostivé, pláč rychle střídá smích. Špatně ovládají své chování, jsou impulzivní, nekompromisní, nejsou přístupny jinému názoru, takže mají velmi mnoho konfliktů ve společnosti. Ve fantazii si často vytvářejí ideál, kterého by chtěly dosáhnout v budoucnosti. (38)

V době dospívání je důležitá potřeba citové akceptace, která má jiný charakter, než měla v prvních letech života. (40) Vyrůstá potřeba mít někoho rád, vznikají pevnější někdy dlouhodobá přátelství, zpravidla stejného pohlaví, dochází ke svěřování tajemství, ke sdělování prožitků a zkušeností. Vznikají také první lásky, většinou platonické. (38) Obecně lze říci, že jde o potřebu přijatelné pozice ve světě. Takové pojetí je širší, protože zahrnuje i oblast výkonu a sociální akceptace. V době dospívání je již velmi vzácné, aby byl někdo pozitivně akceptován bez ohledu na své chování. Svou pozici si musí vydobýt, něčím si ji zasloužit. V této době dochází k mnoha změnám, které zvyšují pocity nejistoty dospívajícího a zpochybňují představu, že svět je bezvýhradně dobrý a bezpečný a že v něm pubescent automaticky vítán a ceněn. Jedním z úkolů tohoto období je dosažení nové přijatelné pozice a tím i potvrzení určité jistoty. (40)

Tělesná atraktivita má svou sociální hodnotu. Konvenčně atraktivní dospívající získávají lepší sociální status, bývají snáze přijímáni dospělými i vrstevnickou skupinou. Jestliže se dospívající za atraktivního nepovažuje, může to ovlivnit jeho další směřování a hierarchii hodnot. Vědomí menší tělesné přitažlivosti stimuluje snahu o její kompenzaci, stává se impulzem k tomu, aby jedinec hledal jiný způsob seberealizace. Menší atraktivita tak paradoxně může představovat výhodu, protože se stane podnětem k dalšímu osobnostnímu rozvoji. (40)

Atraktivní jedinec je úspěšný mezi vrstevníky i v soupeření s dospělými autoritami. Tato tendence se projevuje zejména u dívek. (40) Kdy se také do popředí dostává zájem o vzhled, oblékání, účes, líčení. (38). Úspěšnost v ženské roli může adolescentním dívkám umožňovat dosáhnout značného uspokojení. Mít prestiž a být akceptován skupinou vrstevníků má tradičně větší váhu pro chlapce než pro dívky. U dívek je v centru zájmu otevřená komunikace a sdílení pocitů, je ceněna inteligence, upřímnost a důvěra. Přátelství chlapců je založeno především na zájmech a sportovních aktivitách. Identifikace se skupinou má větší hodnotu u chlapců než u dívek. Je více opřena o výkon, respekt a pevnost postojů. Ceněná je originalita, síla osobnosti, schopnost „zůstat v klidu“, smysl pro humor. Přátelství u dívek je více emocionálně angažované. (41)

K období adolescence náleží také potřeba prozkoumávat a experimentovat, skupinou nejvíce ohroženou riziky internetu jsou právě dospívající. Tyto potřeby se mohou projevit i hledáním pozitivních prvků ve společensky nebo zdravotně nebezpečném chování. To může souviset s kyberšikanou ve více ohledech - jedním z nich je touha být „in“ někam patřit, být s vrstevníky na jedné vlně. V případě, že dospívající například přihlíží kyberšikaně, může to znamenat neochotu pomoci oběti a přidání se na stranu agresora/ agresorů. Stejně tak může znamenat „zkoušení“ role agresora nebo navazování překotných nových vztahů online. K potřebě experimentovat se váže další důležitý prvek adolescence- a tím je hledání vlastní identity. Experimentovat s různými rolemi a zkoušení toho, kým by člověk mohl být, je nedílnou součástí dospívání. Na internetu se můžeme do velké míry prezentovat tak, jak chceme, aby nás viděli druzí. Internet pak poskytuje skutečně svobodný prostor, kde k takovému zkoušení, může dojít, často anonymně a bez negativních následků.(14)

Pro většinu mladých lidí jsou nové technologie ICT a pobyt online důležité. Proto je pro ty, kteří musí čelit nějaké formě online agrese, často skutečně těžké uniknout. Děti, a zejména dospívající touží po komunikaci a intenzivním kontaktu s vrstevníky. Právě pro adolescenty je klíčové obstát v mezilidském kontaktu s kamarády a spolužáky- taková dovednost je pak zdrojem jejich sebevědomí, pocitu samostatnosti. (14)

Vrstevnické vztahy tak mají v životě dospívajícího velký význam, slouží k vzájemnému sdílení názorů, pocitů, a zkušeností. V rámci vrstevnických vztahů zkoušíme a rozvíjíme schopnosti komunikace a interakce. To se promítá i do online světa. (14)

2 Cíl práce a hypotézy

2.1 Cíl práce

Cílem mé bakalářské práce je popsat sexting jako nový fenomén společnosti, který je častou formou kyberšikany. Hlavním cílem praktické části je zjistit, zda se setkaly dospívající děti se sextingem, který byl formou kyberšikany. Dílčím cílem je zjistit, ve kterých věkových skupinách dospívajících se sextování nejvíce objevuje.

2.2 Hypotézy

H1: Dospívající děti se setkávají také se sextingem, který je formou kyberšikany.

H2: Dospívající děti, které sextují, si uvědomují méně rizika než děti, které nesextují.

H3: Žáci 9. tříd sextují více než žáci 6. tříd

2.3 Operacionalizace pojmů

Sexting- Při psaní bakalářské práce jsem vycházela z definice České asociace Streetworku, která říká, že sexting je: „*elektronické šíření textových zpráv, vlastních fotografií či vlastního videa se sexuálním obsahem, ke kterému dochází v prostředí virtuálních elektronických médií - zejména internetu.*“ (31)

Dospívající děti- Dospívající věk jsem vycházela z definice od Čechové, Mellanové a Kučerové: *Dospívající období zahrnuje věk mezi jedenáctým a patnáctým rokem, tedy povinnou školní docházkou na druhém stupni. Bývá označováno jako puberta nebo pubescence.*“ (38, s. 27)

Kyberšikana- Ve výzkumu při zkoumání kyberšikany jsem vycházela z definice od Krejčí z portálu E- bezpečí, která říká: „*Termínem kyberšikana (cyberbullying) označujeme nebezpečné komunikační jevy realizované prostřednictvím informačních a komunikačních*

technologií (např. Pomocí mobilních telefonů nebo služeb v rámci internetu), jež mají za následek ublížení nebo jiné poškození oběti. Toto ublížení či poškození může být jak záměrem útočnicka, tak důsledkem např. nevhodného vtipu, nedorozumění mezi obětí a útočnickem, nedomyšlením důsledků jednání ze strany útočnicka atd.“ (19)

3 Metodika

3.1 Strategie, metoda a technika sběru dat

V bakalářské práci jsem použila techniku kvantitativního sběru dat. Ve výzkumu jsem postupovala podle Švece, který uvádí, že kvantitativní výzkum je na začátku podložen určitou vědeckou teorií, kterou si výzkumník nastuduje v odborné literatuře. Na základě vědecké teorie formuluje výzkumný problém, který chce ve svém výzkumu řešit. Dále definuje proměnné (prvky měření) a formuluje pracovní hypotézu. Hypotézu při vlastním empirickém šetření ověřuje – buď ji potvrdí, nebo vyvrátí.(42) Dále jsem náhodně vybrala základní školy. Zaměřila jsem se na dospívající děti, tzn. žáky 2. stupně základních škol.

Gavora náhodný výběr prvků chápe jako náhodnost ve smyslu matematické teorie pravděpodobnosti, nikoliv, že výzkumník „náhodně“ vybere prvky, které mu přijdou v danou chvíli „pod ruku“. Náhodností je myšleno, že každý prvek ze základního souboru musí mít stejnou šanci dostat se do výběrového souboru, jako jakýkoliv prvek jiný. Výběrový soubor vytvořený náhodným výběrem nejlépe reprezentuje základní soubor, a proto je označován jako reprezentativní soubor.(43) V mém výzkumu byla tedy náhodnost ovlivněna parametry velikostí obce, ve které se škola nachází (vesnice do 2000 obyvatel, maloměsto do 5000 obyvatel a město nad 5000 obyvatel). Bližší popis celého sběru dat a přípravy výzkumu je uveden v kapitole 3.2.

Dále jsem využila losování, kdy jsem měla školy rozdělené podle parametrů, které školy splňovaly (viz další kapitola 3.2). Sběr dat byl prováděn pomocí dotazníkového šetření v tištěné formě. Dotazníkové šetření jsem vybrala z důvodu, že v krátkém časovém rozmezí získám informace od velkého počtu respondentů. Dotazník byl anonymní, obsahoval 19 otázek, které vyplňovali žáci základních škol (viz příloha 1). Otázky byly otevřené, polouzavřené a uzavřené. Dotazník vyplňovali respondenti cca 10 minut v každé třídě. Otázky byly rozděleny do 3 oblastí.

V první části jsem se zajímala o základní údaje respondentů tj. pohlaví, třída, jaký mají přístup na internet a kolik hodin na internetu denně tráví. Druhá část byla zaměřena na zjištění, zda respondenti sextují, jakým způsobem a zda je tím někdo zesměšňoval nebo oni jeho. Ve třetí části jsem zjišťovala rizika sextingu (jestli znají někoho komu to ublížilo, zda znají nějaká rizika sextingu atd.).

3.2 Charakteristika výzkumného souboru

Jak již bylo zmíněno výše, pro účel této bakalářské práce jsem zvolila kvantitativní sběr dat. Na internetu jsem našla registr základních škol v Českobudějovickém okrese. Poté jsem školy rozdělila na tři oblasti (vesnice, maloměsto, město). Vesnické školy musely být do 30 km od Českých Budějovic a musely splňovat počet obyvatel do 2000 i s přidruženými obcemi. Maloměstské školy musely být do 20 km od Českých Budějovic a počet obyvatel musel být do 6000 obyvatel. Jako jediné město jsem zvolila České Budějovice. V Českých Budějovicích jsem mohla provést výzkum jen na 2 školách, z důvodů odmítnutí provedení výzkumu v dané škole. Jako 3 školu jsem si tedy zvolila jednu z přilehlých částí Českých Budějovic. Počet obyvatel jsem zjistila na stránkách Českého statistického úřadu. Z těchto 3 oblastí jsem zvolila losováním náhodně 3 školy, se kterými jsem se telefonicky spojila. V případě odmítnutí jsem vybrala další školu, až do doby než jsem získala tři souhlasy. To znamená, že celkem jsem data sbírala na 9 základních školách v Českobudějovickém okrese.

Poté jsem na každé škole využila náhodný stratifikovaný výběr, tzn., že jsem určila třídy, ve kterých se bude výzkum provádět v 6., 7., 8., 9. třídách. Ve třídách vyplňovali dotazník žáci, kteří byli přítomní. Celkem vyplnilo dotazník 685 žáků, počty dotazníků dle jednotlivých tříd ukazuje Tabulka 1. Vzhledem k etické stránce výzkumu a pro zachování anonymity neuvádím konkrétní jména základních škol.

Tabulka 1: Absolutní a relativní četnosti podle třídy, kterou respondent navštěvuje:

Třída	Absolutní četnost	Relativní četnost
6. třída	160	23,39%
7. třída	205	29,97%
8. třída	169	24,71%
9. třída	150	21,93%
celkem	685	100%

Zdroj: Vlastní výzkum

3.3 Vlastní realizace výzkumu

Školy jsem navštívila po telefonické domluvě s panem ředitelem/paní ředitelkou, po případě jejich zástupcem. Dotazníky byly vytištěny a poté vyplňovány v jednotlivých třídách. Respondenti byli před začátkem vyplňování krátce seznámeni s výzkumem a se základními informacemi k vyplňování dotazníků. Byli ubezpečeni o anonymitě dotazníků, kolik obsahuje otázek, tedy 3 strany a aby vyplňovali jednu možnost, pokud není uvedeno jinak popř., pokud je tam pár teček a něco je napadne a dopíše. Poprosila jsem je, aby vyplňovali všechny otázky a žádné nepřeskakovali, pokud není uvedeno jinak. Výzkum probíhal od 8. - 19. 6. 2015.

3.4 Způsob zpracování dat

Nejdříve jsem zkontrolovala dotazníky a rozdělila je podle základních škol, kde se nachází. V případě, že nebyl dotazník úplně vyplněn, nebyl vyřazen, pracovalo se tedy i s neúplnými dotazníky, jelikož jejich vyřazením bych přišla o velkou část dat. Na základě struktury dotazníků a možnosti odpovědí, byl sestaven kódovací klíč a všechny dotazníky byly překódované a přepsané do PC. Analýza dat se prováděla pomocí softwaru STATA 12, ve kterém je možné provádět statistické analýzy, upravovat proměnné a zároveň pracovat i s neúplnými dotazníky.

Pro analýzu a možnost vyhodnocení a potvrzení, či vyvrácení hypotéz byly vytvářeny nové proměnné, které se skládaly ze součtu více otázek. Výsledky poté ukazují, na které z otázek respondent odpověděl ano a zároveň na které ne. Výsledky tedy jsou v kategoriích ano- ano, ano-ne, ne, ne- ano, ne- ne, apod. V tomto případě to znamená, jak respondenti odpovídali na otázky č. 5 a 9. V případě, že respondent odpověděl na otázku č. 5 ano a na otázku č. 9 ne, je jeho odpověď v kategorii ano-ne.

Pro svou kvantitativní přesnost, rozšiřitelnost, reprodukovatelnost a snadnost je STATA často vědci využívána. STATA poskytuje všechny statisticky, grafy a nástroje pro správu dat v široké škále vědeckých otázek. Lze ji využít jak při zkoumání sociálních trendů, při zkoumání kognitivních poruch učení nebo v oblastech týkajících se psychometrických metod. (44)

Pro potvrzení či vyvrácení hypotéz byl použit Chí-kvadrátový test. Je to test dobré shody určen k testování shody mezi hodnotami, které očekáváme, a těmi, které pozorujeme. Nejčastěji je využíván pro testování hypotéz, kde náhodný výběr podléhá danému rozdělení se známými parametry. Můžeme tak testovat pravděpodobnosti hypotéz a předpokládaných jevů. U chí- kvadrátu se pro potvrzení či vyvrácení využívá hladina významnosti, která je vyjádřena p-hodnotou. V ideálním případě je p-hodnota menší než 0,001, což vypovídá o vysoké významnosti vztahu. Pro alespoň statisticky významný fakt je hladina p-hodnoty stanovena méně než 0,05, což odpovídá 5 %. (45)

4 Výsledky výzkumu

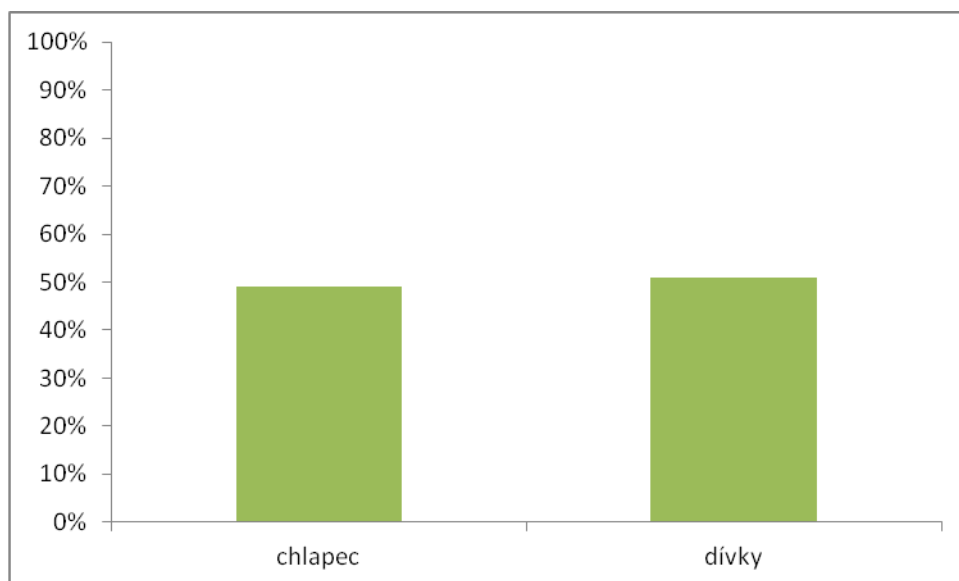
4.1 Výsledky dotazníku

V této části jsou vyhodnoceny jednotlivé odpovědi na otázky uvedené v dotazníku, a to formou popisné statistiky. Výsledky jsou prezentovány pomocí sloupcových grafů s krátkými komentáři.

U některých odpovědí jsem se snažila najít souvislosti, využívám zde Chi-kvadrát, u prezentovaných grafů je toto vždy zmíněno.

V grafu 1 je uvedené zastoupení pohlaví respondentů. Dotazník vyplnilo 50,8 % dívek a chlapců 49,2 %. Na tuto otázku neodpověděli 2 respondenti. (Viz graf 1)

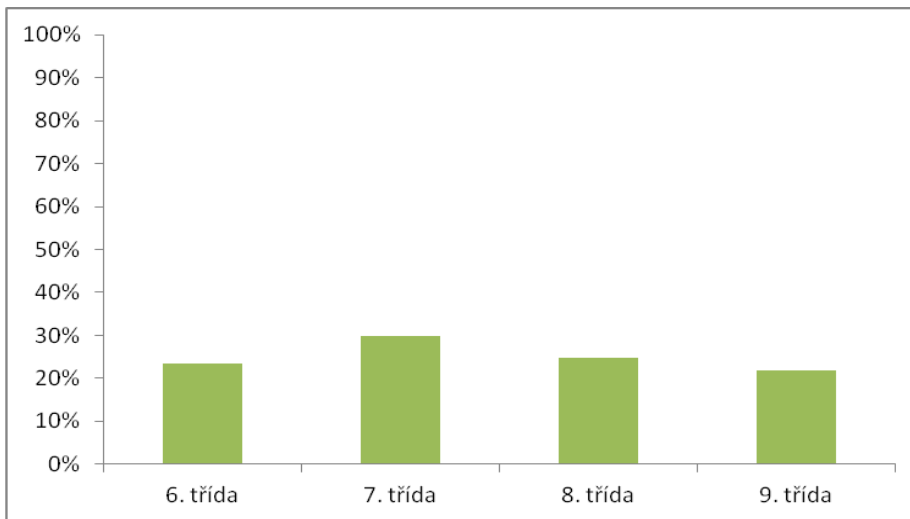
Graf 1: Pohlaví respondentů

Zdroj: vlastní výzkum

Z grafu 2 je patrné, že do 6. třídy chodí 23,4 % respondentů, do 7. třídy chodí 30 % respondentů, do 8. třídy chodí 24,7 % respondentů a do 9. třídy chodí 21,9 % respondentů. 1 respondent neodpověděl na tuto otázku. (Viz graf 2)

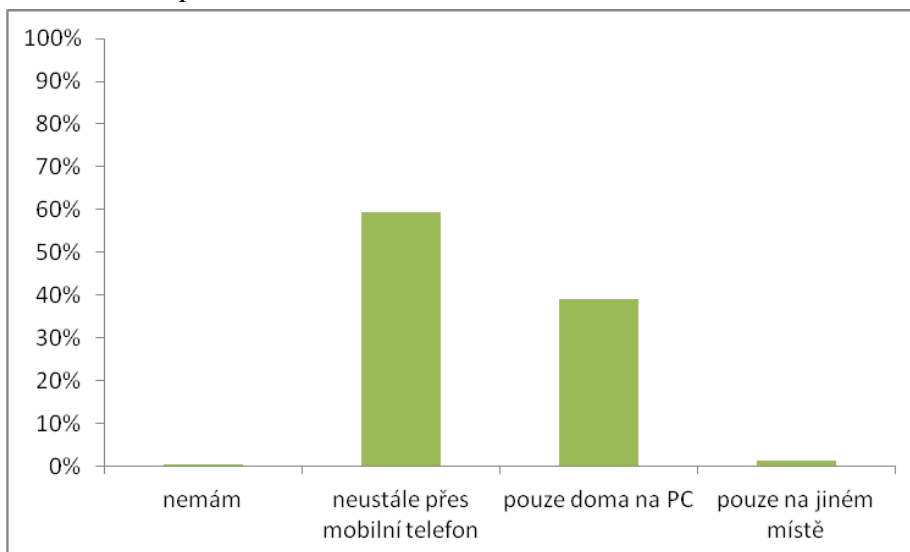
Graf 2: Rozdělení respondentů podle třídy

Zdroj: vlastní výzkum

Z grafu 3 je zřejmé, že více jak polovina respondentů 59,4 % má *přístup na internet neustále přes mobilní telefon*. Ovšem celých 39 % respondentů odpovědělo, že má *přístup k internetu pouze doma na PC*. A 3 respondenti odpověděli 0,4 %, že *přístup k internetu nemají vůbec*. 5 respondentů neodpovědělo.

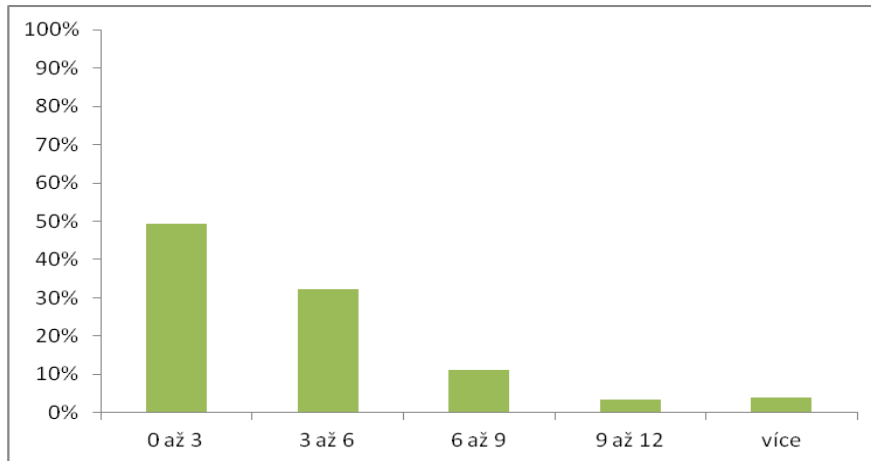
Graf 3: Přístup na internet

Zdroj: Vlastní výzkum

Z grafu 4 je zřejmé, že s přibývajícimi hodinami strávenými na internetu klesá počet respondentů. Téměř polovina z nich 49,4 % tráví na internetu pouze 0 – 3 hodiny denně. Naopak více jak 12 hodin denně využívá internet pouze 3,8 % respondentů. 5 respondentů neodpovědělo. (Viz graf 4)

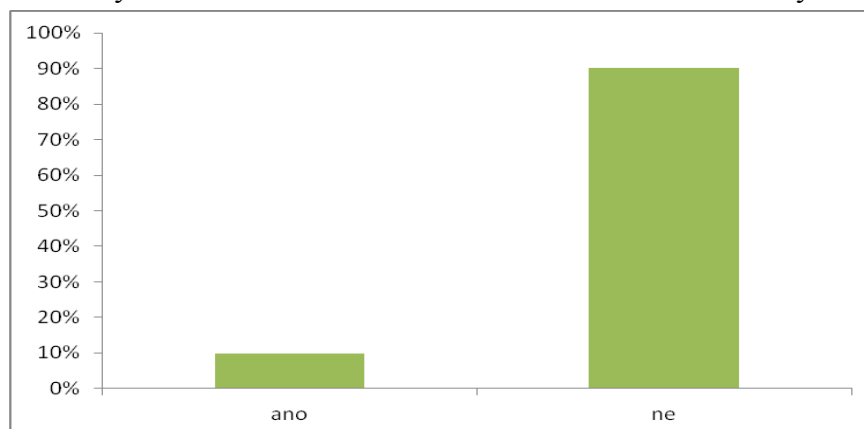
Graf 4: Rozsah hodin denně trávených na internetu

Zdroj: Vlastní výzkum

Z grafu 5 je zřejmé, že 9,9 % respondentů se někdy vyfotilo nebo natočilo a 90,1 % respondentů se nikdy nevyfotilo ani nenatočilo. Respondentů, kteří se nevyjádřili bylo 10. (Viz graf 5)

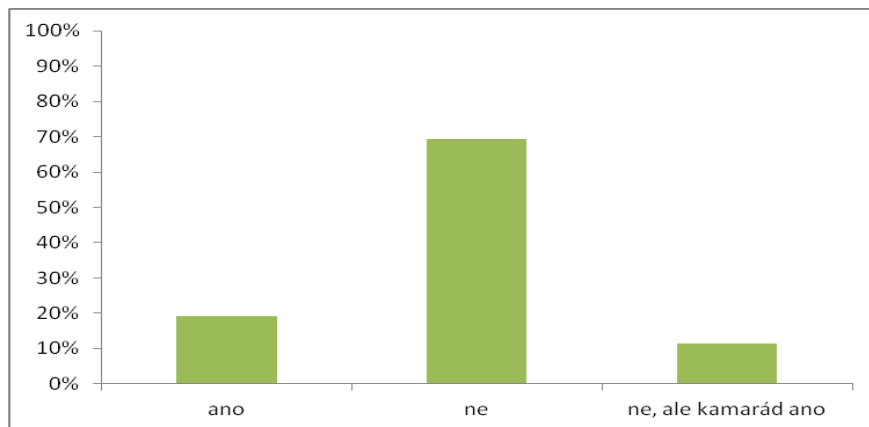
Graf 5: Vyfocení nebo natočení se částečně nebo zcela svlečený/á

Zdroj: Vlastní výzkum

Z grafu 6 je patrné, že 19,3 % respondentů odeslalo tento sexuálně laděný materiál dále. 69,3 % respondentů neodeslalo tento materiál. 11,5 % respondentů uvedlo, že *sami tento materiál neposlali, ale kamarád nebo kamarádka ano*. Tento graf se váže na ten předešlý, odpovídali jen ti, co uvedli ANO. 441 respondentů neodpovídalo. (Viz graf 6)

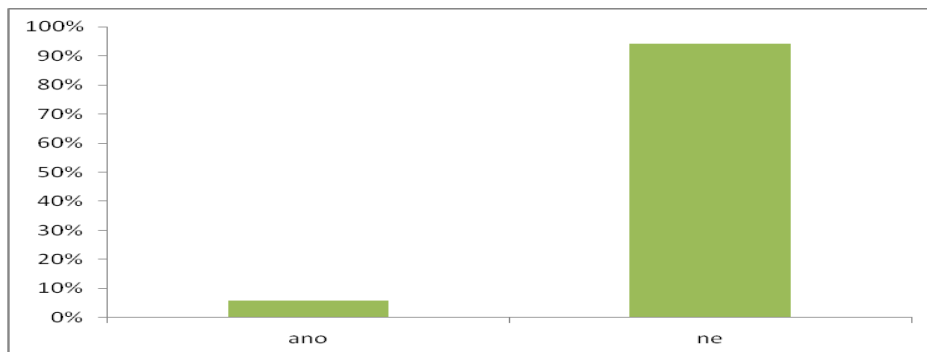
Graf 6: Odeslání částečně či zcela svlečené fotky či videozáznamu jiné osobě přes sociální síť, email, snapchat, chat či jiné

Zdroj: Vlastní výzkum

Graf 7 ukazuje, že 5,9 % respondentů umístilo tyto fotky či videozáznam na internet. 94,1% tento materiál neumístilo na internet. Tento graf se váže také ke grafu 5, kde respondenti odpovídali ANO. Respondenti, kteří neodpověděli, bylo 448. (Viz graf 7)

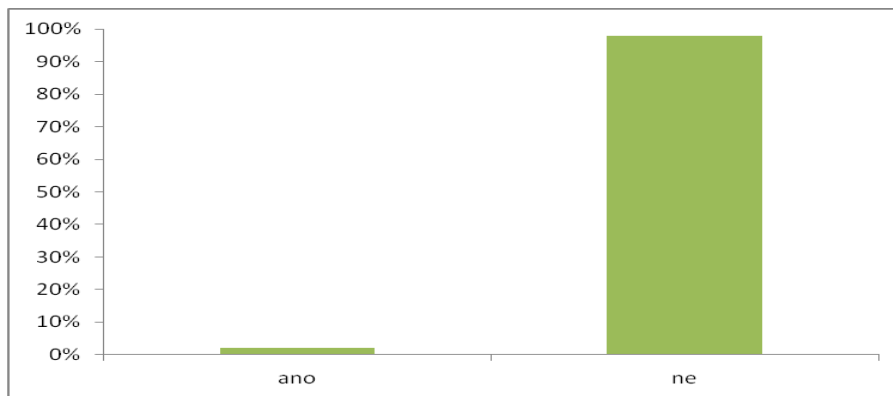
Graf 7: Umístění těchto fotek či videozáznamu na internetu

Zdroj: Vlastní výzkum

Z grafu 8 je zřejmé 2,1 % respondentů někdy někoho těmito fotkami či videozáznamem zesměšňovali přes nástroje komunikační technologie. 97,9 % respondentů tímto materiálem nikoho nezesměšňovalo. Tento graf se váže také ke grafu 5, kde respondenti odpovídali ANO. 447 respondentů neodpovídalo.(Viz graf 8)

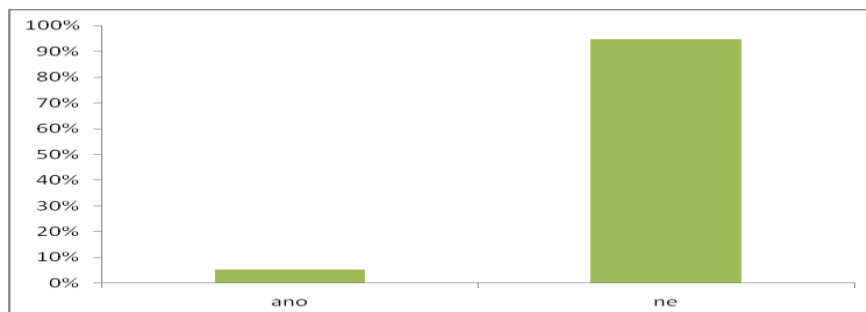
Graf 8: Zesměšňování těmito fotkami či videozáznamem přes nástroje komunikační technologie (SMS,MMS, E-mail, Chat, Facebook, Twiter, Snapchat či jiné sociální sítě)

Zdroj: Vlastní výzkum

Graf 9 ukazuje, že 5,3 % respondentů vyfotili nebo natočili někdy někoho částečně nebo zcela svlečené. 94,7 % respondentů uvedlo, že nevyfotili nebo nenatočili nikoho částečně nebo zcela svlečené. Na tuto otázku měli odpovídat opět všichni respondenti, 4 respondenti neodpověděli. (Viz graf 9)

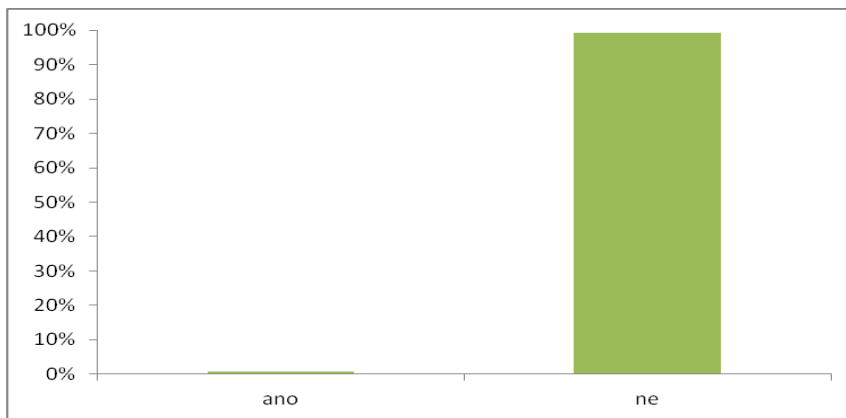
Graf 9: Vyfocení nebo natočení někdy někoho částečně nebo zcela svlečeného/svlečené

Zdroj: Vlastní výzkum

Z grafu 10 je patrné, že 0,7 % respondentů se ho snažilo vyfoceným nebo natočeným materiálem dotyčnou osobu zesměšnit. 99,3 % respondentů se nesnažilo dotyčnou osobu zesměšnit. 18 respondentů neodpovídalo. (Viz graf 10)

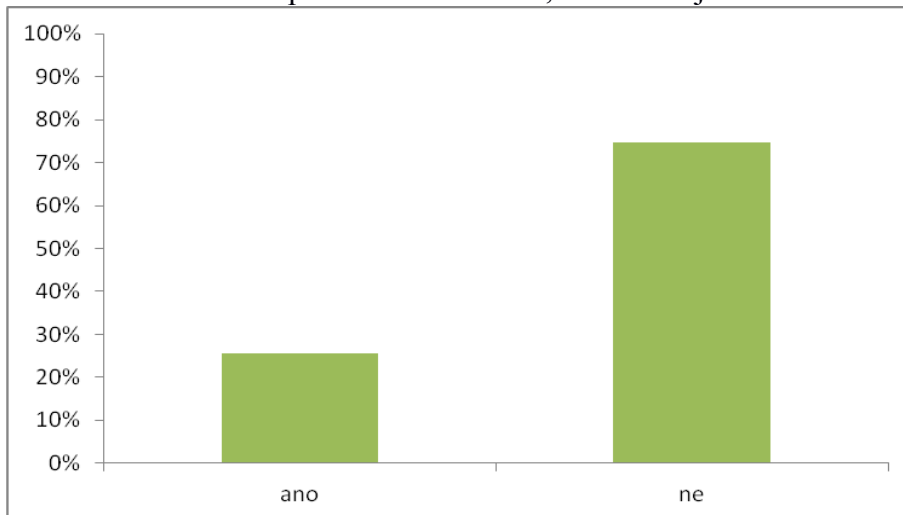
Graf 10: Zesměšňování pořízenými fotografiemi nebo videozáznamem jinou osobou

Zdroj: Vlastní výzkum

V grafu 11 je uvedeno, že 25,4 % respondentů obdrželo materiál, na kterém je někdo částečně nebo zcela svlečen. 74,6 % respondentů uvedlo, že tento materiál neobdrželi. 9 respondentů neodpovědělo. (Viz graf 11)

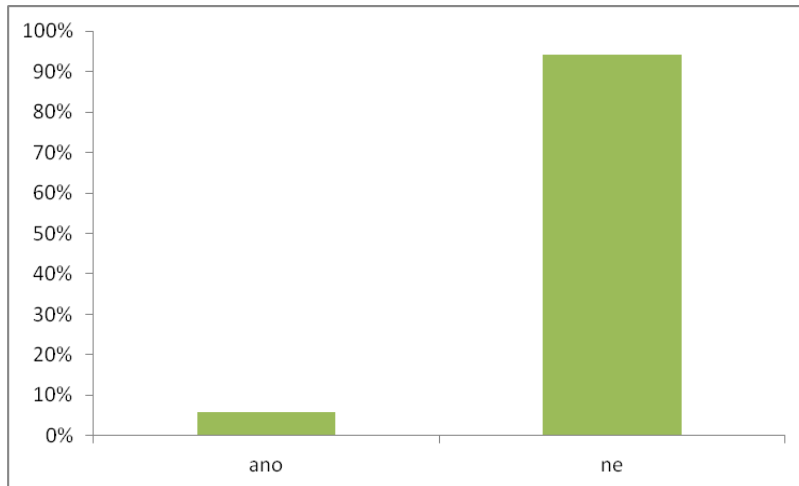
Graf 11: Poslání respondentovi materiál, na kterém je někdo částečně nebo zcela svlečený

Zdroj: Vlastní výzkum

Z grafu 12 je zřejmé, že 5,8 % respondentů přepsalo tento materiál dále. 94,2 % respondentů uvedlo, že tento materiál dále nepřepsalo. Graf 12 navazuje na ten předešlý, kde respondenti uvedli odpověď ANO. Na tuto otázku neodpovědělo 512 respondentů. (Viz graf 12)

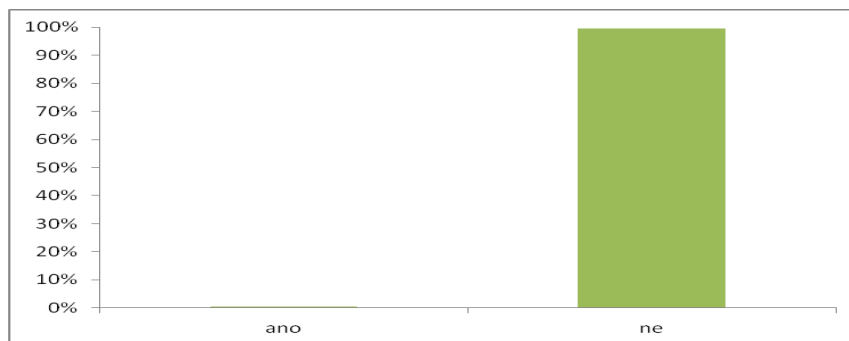
Graf 12: přepsání tohoto materiálu

Zdroj: Vlastní výzkum

V graf 13 je uvedeno, že 0,6 % respondentů se snažilo tímto materiálem někoho zesměšnit. 99,4 % respondentů, že se tímto materiálem nesnažilo nikoho zesměšnit. Tento graf se váže také na graf 11, kde respondenti uvedli odpověď ANO. Respondentů, kteří neodpověděli, bylo 512. (Viz graf 13)

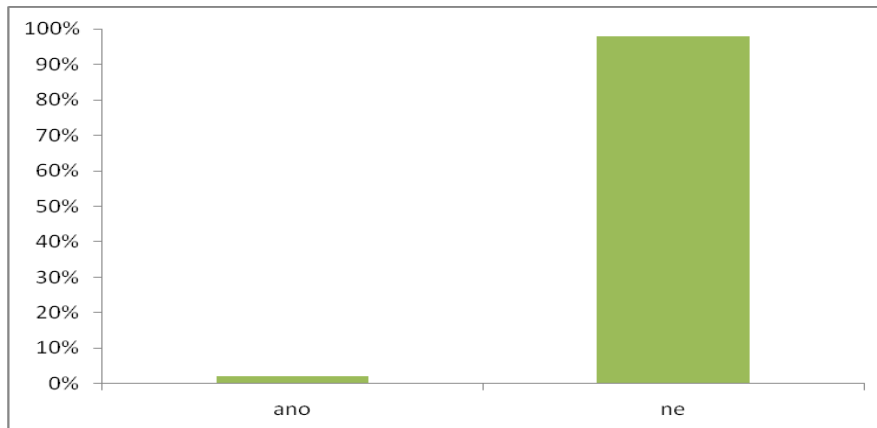
Graf 13: Snaha zesměšnit někoho tímto materiálem

Zdroj: Vlastní výzkum

V grafu 14 je uvedeno, že 2,1 % respondentů sdílelo fotku či video svých kamarádů kde jsou částečně obnaženi. 97,9 % respondentů uvedlo, že takovýto materiál nesdílelo. 10 respondentů neodpovědělo. (Viz graf 14)

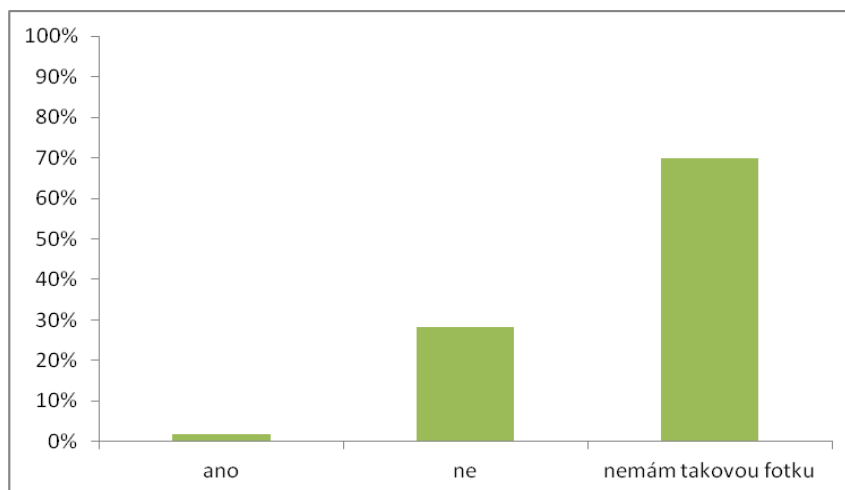
Graf 14: Sdílení fotek od svých kamarádů, kde jsou částečně obnaženi

Zdroj: Vlastní výzkum

Z grafu 15 je patrné, že 1,9 % respondentů sdíleli kamarádi fotku, kde jsou částečně či úplně svlečeni. 28,3 % respondentů fotku nikdo nesdílel. 69,8 % respondentů uvedlo, že nemá takovou fotku. 3 respondenti neodpovídali. (Viz graf 15)

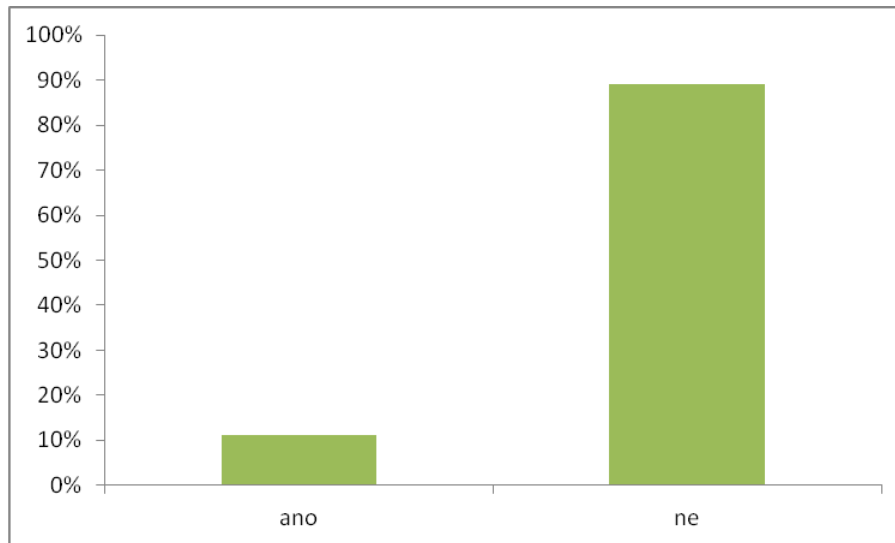
Graf 15: Sdílení fotky, kde je respondent částečně či úplně svlečený kamarádem/kamarádkou

Zdroj: Vlastní výzkum

Z grafu 16 je patrné, že 11 % respondentů zná někoho, komu to ublížilo. 89 % respondentů nezná nikoho, komu to ublížilo. 5 respondentů neodpovědělo. (Viz graf 16)

Graf 16: Ublížení sdílením fotografií

Zdroj: Vlastní výzkum

Z tabulky 2 jsou zřejmé odpovědi na otázku č. 17, která se vázala na předešlý graf, kde jsou zaznamenány odpovědi respondentů, na to jakou formou to probíhalo

Tabulka 2: Formy kyberšikany, kterou zaznamenali respondenti:

Zveřejnění na sociálních sítích	10
Pomluvy, posmívání, výsměch	9
Přes facebook	9
Poslání nahé fotky klukovy, který ji poté vydíral	7
Přeposílání	6
Vím, že se to stalo, ale nevím jak se to řešilo	4
Uzavření se do sebe	4
Sebevražda	3

Zdroj: Vlastní výzkum

V tabulce 3 jsou zaznamenány odpovědi na otázku č. 18, jaká rizika napadají respondenty při rozesílání fotografií či videozáznamů po internetu. Zde mohli uvést

více možností. Pro přehlednost jsou uvedeny nejčastějších odpovědí a počet kolikrát byly zmíněny, v tabulce 4 jsou odpovědi na jiné, které mohli respondenti vypsát:

Tabulka 3: Rizika, která napadají respondenty při rozesílání fotografií či videozáznamů po internetu

vydírání	570
zloba rodičů	255
urážení	427
zvýšená pozornost kamarádů	148
slovní i fyzické napadání	402
pronásledování	276
hodně přátel na sociálních sítích	120
hanlivé komentáře na mou osobu	359
zvýšení sebevědomí, protože jsem hezký/á	58

Zdroj: Vlastní výzkum

Tabulka 4: Další rizika, která respondenty napadala:

sebevražda	7
zesměšňování	4
šikana/ kyberšikana	4
ponižování	2
znásilnění/ sexuální obtěžování	2
nikdy nikdo neví, kdo všechno se na něj dívá	2

Zdroj: Vlastní výzkum

Tabulka 5 zaznamenává odpovědi respondentů, na koho by se obrátili v případě, že by řešili tyto rizika. Zde mohli uvést více možností. Pro přehlednost jsou uvedeny

nejčastějších odpovědí a počet kolikrát byly zmíněny. V tabulce 6 jsou zmíněny odpovědi *jiné* na koho by se dále obraceli:

Tabulka 5: Odpovědi respondentů na koho by se obrátili:

učitelé	189
rodiče	532
odborná pomoc(Poradna E-Bezpečí, Linka bezpečí)	257
kamarád/ka	297

Zdroj: Vlastní výzkum

Tabulka 6: Odpovědi na koho jiného by se respondenti obrátili:

sestra/bratr	13
policie	13
sám	9
přítel/kyně	6
teta/strýc	5
babička	5

Zdroj: Vlastní výzkum

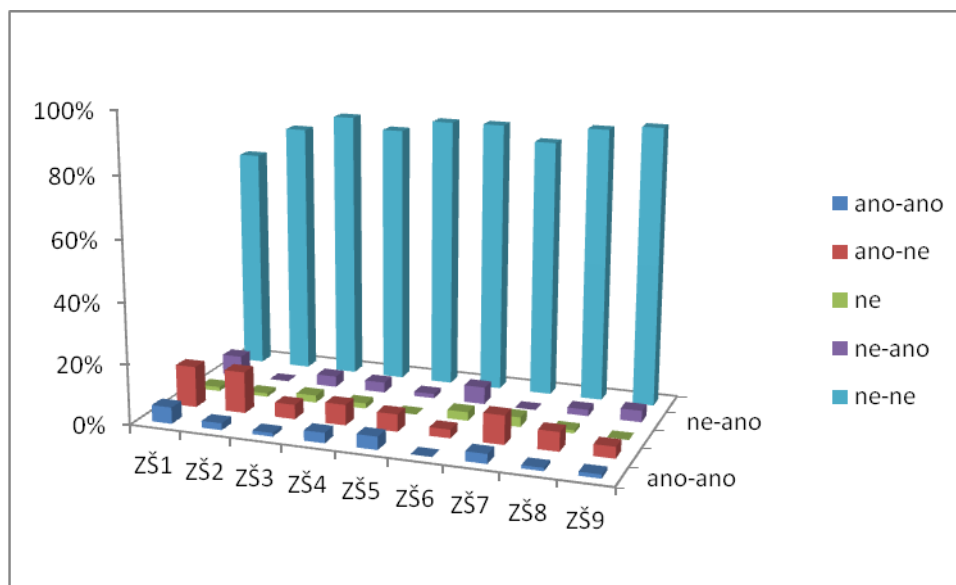
Dále mne zajímalo kde se sextuje nejvíce, zda jsou to města, maloměsta či vesnice. Na školách v Českých Budějovicích tedy na ZŠ 1 sextuje nejvíce respondentů celých 25,68 % a nesextuje 74,32 %. Na ZŠ 2 sextuje 15,91 % respondentů a nesextuje 84,09% respondentů. Na ZŠ 3 sextuje 9,52 % respondentů a nesextuje 90,48 %.

Na malých městech tedy ZŠ 4 sextuje 13,56 % a nesextuje 86,44 % respondentů. Na ZŠ 5 sextuje 11,43 a nesextuje 88,57 % respondentů. Na ZŠ 6 sextuje 8,45 % respondentů a nesextuje 91,55 %.

Na vesnických školách ZŠ 7 sextuje 12,69 % respondentů a nesextuje 87,43. Na ZŠ 8 sextuje 9,48 % respondentů a nesextuje 90,52 %. Nejméně se sextuje v ZŠ 9, kde sextuje 8,87 % respondentů a nesextuje 91,13 %. (viz graf 17)

Vyhodnocení výsledků je rozděleno do kategorií ANO - ANO, ANO - NE, NE, NE - ANO, NE - NE. Znamená to, jak respondenti odpovídali na otázky 5. a 9., tzn. Zda ANO- ANO tak se vyfotili nebo natočili sami někdy částečně nebo zcela svlečení i někdy někoho vyfotili nebo natočil částečně nebo zcela svlečené. ANO- NE tak sami sebe vyfotili někdy částečně nebo zcela svlečené, ale nikdy nikoho nevyfotili částečně nebo zcela svlečené. NE sami sebe nikdy nevyfotili ani nenatočili částečně nebo zcela svlečené a na otázku č. 9 neodpovídali. NE- ANO znamená, že sami sebe nikdy nevyfotili částečně nebo zcela svlečené, ale vyfotili nebo natočili někoho částečně nebo zcela svlečené. NE – NE sami sebe nikdy nevyfotili částečně nebo zcela svlečené, ani nikdy nikoho nevyfotili nebo nenatočili částečně nebo zcela svlečené.

Graf17: Rozložení sextingu na školách

Zdroj: Vlastní výzkum¹

Dále z výzkumu vyplynulo, že většina žáků má přístup na internet denně. Na internetu přes mobilní telefon tráví 82,61 % respondentů 9-12 hodin denně. Více než 12 hodin tam tráví 80,70 %, kteří mají internet v mobilu. 73,40 % respondentů tráví 6-

1 Graf 17: Chi-kvadrát- $\chi^2 = 39,1876$; d.f.= 32 a p-hodnota je menší než 0,05

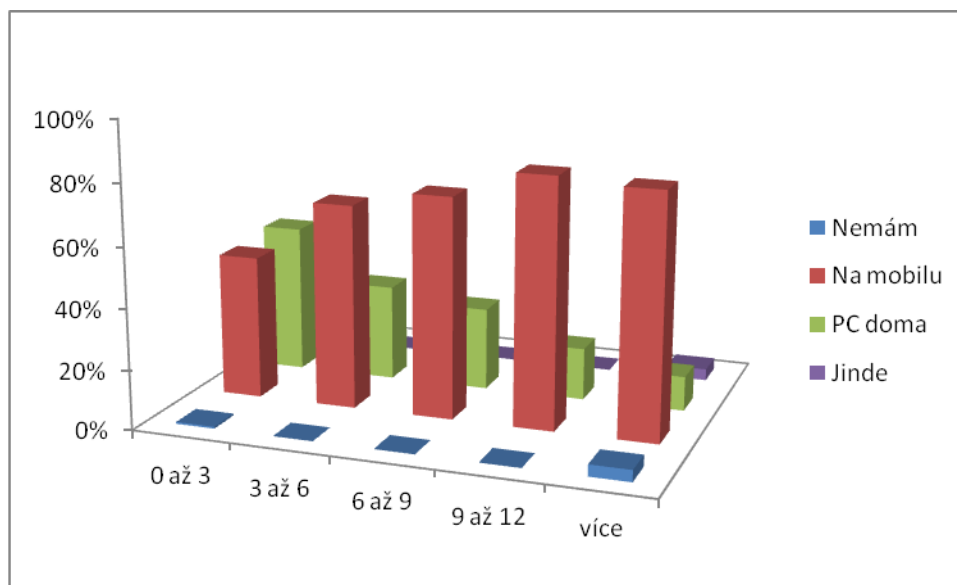
9 hodin na internetu v mobilu. 67,90 % tráví na internetu v mobilu 3-6 hodin. Nejméně 47,60 % tráví v rozmezí 0-3 hodiny.

Doma na PC tráví největší procento respondentů celých 49,70 v rozmezí 0-3 hodin. 32,10 % tráví doma na PC 3-6 hodin. 27,60 % respondentů tráví 6-9 hodin na internetu v mobilu. 17,40 % respondentů tráví na PC doma 9-12 hodin. Nejméně 11,50 % tráví více než 12 hodin na PC doma.

Pouze na jiném místě jako např. školní knihovna, kavárna má přístup v rozmezí 0-3 hodin 2,10 % respondentů. Více hodin tam tráví 3,85 % respondentů.

Přístup na internet nemá 0,60 %, kteří tráví 0-3 hodin. Více hodin tam tráví 3,85 % respondentů. (Viz graf 18)

Graf 18: Přístup na internet a strávené hodiny na něm:

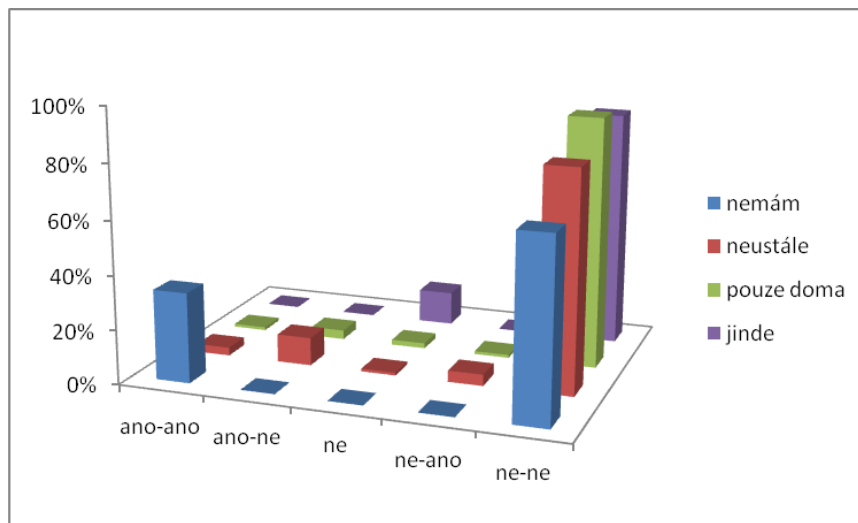

Zdroj: Vlastní výzkum²

Zajímalo mne jaký vliv má přístup na internet v porovnání se sextingem. Z výsledků vyplývá, že ti co nemají vůbec přístup na internet sextují v 33,30 % a nesextuje jich 66,70 %.(Viz graf 19)

2 Graf 18: Chi-kvadrát – $\chi^2 = 55.5242$; d.f.= 12 a p-hodnota je menší než 0,05

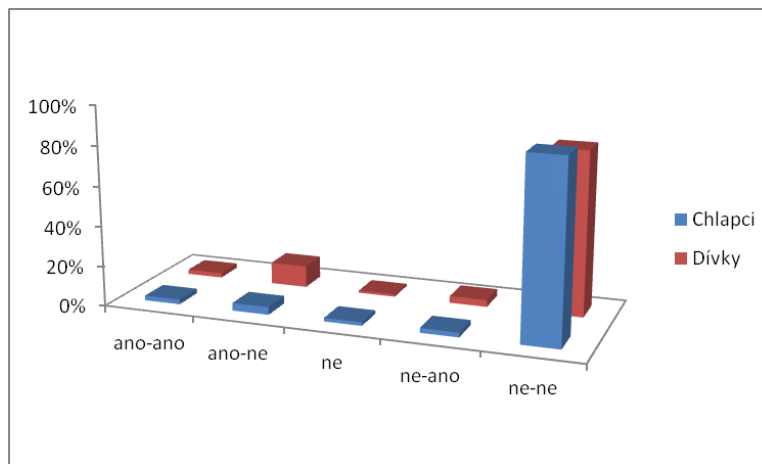
Graf 19: Sexting v porovnání s přístupem na internet

Zdroj: Vlastní výzkum³

Dále jsem zjišťovala jaké pohlaví více sextuje. Z výzkumu vyplynulo, že více sextují dívky 16,92 %. Chlapců sextuje 8,63 %. (Viz graf 20)

Graf 20: Sexting a pohlaví

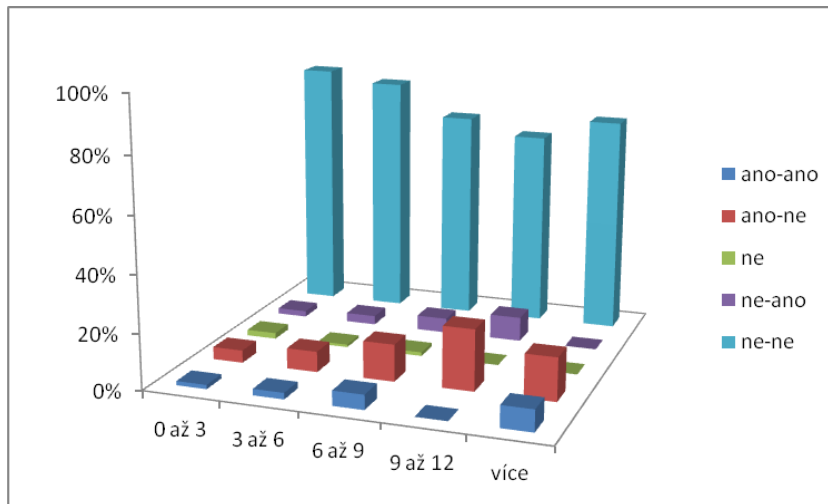
Zdroj: Vlastní výzkum⁴

3

Graf 19: Chi-kvadrát – $\chi^2 = 41.5326$; d.f. = 12 a p-hodnota je menší než 0,05

Také mne zajímalo, jestli má vliv počet hodin strávených na internetu a sextování. Nejvíce sextují ti co se vyfotili jen sami sebe v rozmezí 9-12 hodin celých 21,74 % respondentů. V rozmezí 6-9 hodin sextuje 13,16 %. (viz graf 21)

Graf 21: Počet hodin strávených na internetu a sextování

Zdroj: Vlastní výzkum⁵

Ve výzkumu jsem zjišťovala, ot. 10 zda někdo někoho vyfotil částečně či zcela svlečeného/ svlečenou a snažil si se ho tím zesměšnit popř. V jakých třídách se tak častěji.

V 6. a 9. třídách se nikdo nesnažil dotyčného či dotyčnou zesměšnit. V 7. třídě se snažilo 40 % dotyčného či dotyčnou zesměšnit. V 8. třídách se snažilo 60 % dotyčného či dotyčnou zesměšnit. (Viz graf 22)

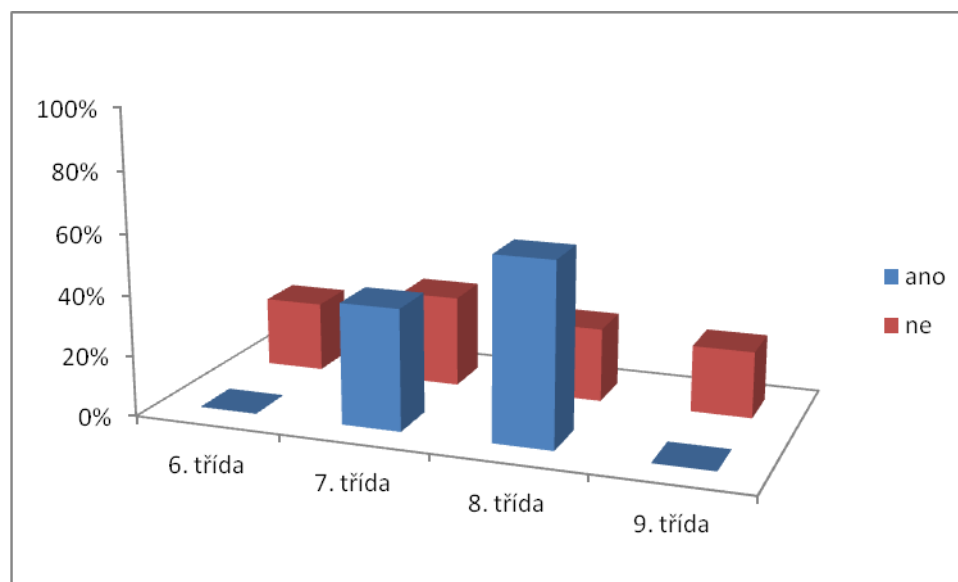
4

Graf 20: Chi-kvadrát – $\chi^2 = 13.7182$; d.f.= 4 a p-hodnota je menší než 0,05

5

Graf 21: Chi-kvadrát – $\chi^2 = 33.8751$; d.f.= 16 a p-hodnota je menší než 0,05

Graf 22: Zesměšňování a třída

Zdroj: Vlastní výzkum⁶

6

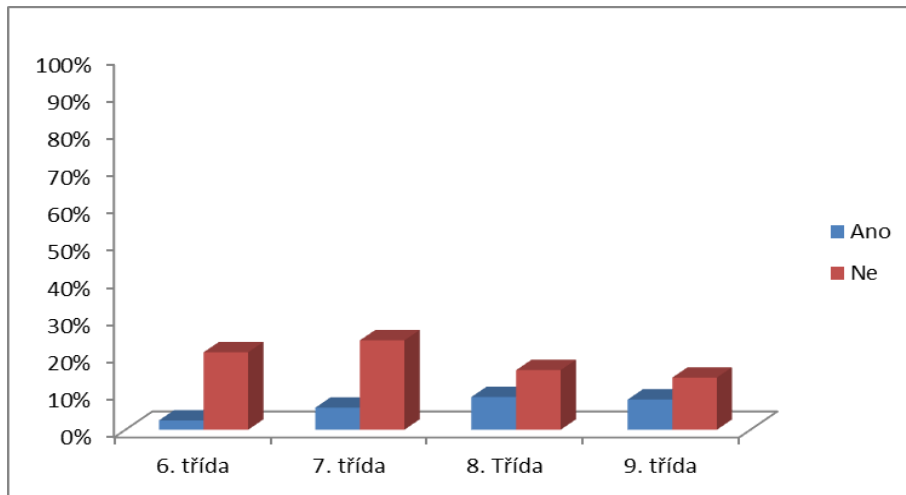
. Graf 22: Chi-kvadrát – $\chi^2 = 4.9551$; d.f. = 0,3 a p-hodnota je menší než 0,1

4.2 Výsledky v souvislosti s předpokládanými hypotézami

H1: Dospívající děti se setkávají také se sextingem, který je formou kyberšikany.

Pro možnost vyvrácení nebo potvrzení hypotézy číslo jedna, byla z dat vytvořena nová proměnná, která je tvořena odpověďmi na otázky číslo 11, 13 a 14. Jsou to otázky, které se týkaly toho, zda se respondent setkal se sextingem, nebo byl jeho předmětem, apod. V grafu 25 jsou uvedeny relativní četnosti, které vypovídají o tom, že většina dětí se nesečkala se sextingem, který je formou kyberšikany. Nově vytvořená proměnná sexting formou kyberšikany vychází i z předpokladů učitelů základních škol, kteří vnímají i přistupují k žákům 6. tříd stále jako k dětem a nevnímají je, jako schopné být předmětem a tvůrcem takovýchto materiálů. Někdy v polovině 7. třídy se pro ně stávají postupně teprve dospívajícími, ale stále je vnímají jako děti. Graf nám tedy ukazuje sexting, který formou kyberšikany podle navštěvovaných tříd. Na základě výsledků můžeme porovnat pomyslnou hranici rozdílnosti dětí a dospívajících dle učitelů. Z výsledků je zjevné, že vnímání 7. třídy jako částečně ještě tvořenou dětmi je dle mého názoru mylné neboť se nám ukazuje, že sexting formou kyberšikany se v 7. třídě objevuje téměř ve stejné míře jako je to v 8. a 9. třídách. Hypotéza obecněji předpokládá, že se u dospívajících objevuje sexting formou kyberšikany. Z hlediska výzkumu a mého vnímání dospívajících již od 6. Třídy a zároveň na základě výsledků chí- kvadrátového testu se hypotéza potvrzuje. ($\chi^2 = 60,45$; stupně volnosti 21; P-hodnota je menší než 0,001)

Graf 25: Kyberšikana v dospívající populaci

Zdroj: Vlastní výzkum

Pro zpřesnění výsledků se v 6. Třídě 2,5 % žáků se setkala se sextingem, který byl formou kyberšikany. V 7. Třídě tomu bylo u 5,9 %, v 8. Třídě u 8,8 % a v 9. Třídě u 8,1 %.

H2: Dospívající děti, které sextují, si uvědomují méně rizika než děti, které nesextují.

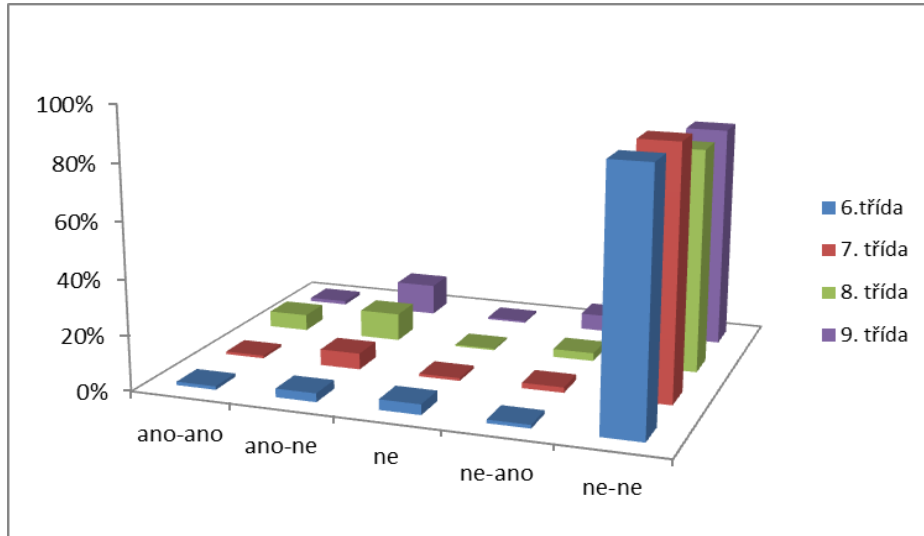
Hypotéza předpokládá a počítá se sextujícími dětmi, kdežto výzkum ukázal, že děti nesextují v takové míře, aby se dala určit statistická významnost těchto dvou proměnných. Proto jsem zamítla hlavní předpoklad této hypotézy, tudíž na ni nemohu ani odpovídat, neboť ji zamítám hned na začátku.

H3: Žáci 9. tříd více sextují než žáci 6. tříd.

Z grafu 26 vyplývá, že žáci 6. tříd opravdu sextují méně než žáci 9. tříd. Sexting se nejvíce vyskytuje v 8. třídách. Poté se vyskytuje nejvíce 9. a 7. třídách. Nejméně se vyskytuje sexting v 6. třídě. Vztah vyplývající z grafu 26, tedy i předpoklad hypotézy,

potvrzuje i chí- kvadrátový test, kde $\chi^2=38,05$; stupně volnosti jsou 12 a p- hodnota je menší než 0,001.

Tabulka 6: Sexting ve třídách

Zdroj: Vlastní výzkum

5 Diskuze

Tato bakalářská práce se zabývá sextingem jako formu kyberšikanu u dospívajících dětí. Zjišťovala jsem, zda dospívající děti sextují, a zda byly sextingem kyberšikanovány, nebo jestli oni sextingem kyberšikanovali někoho jiného. Pro výzkum své bakalářské práce jsem zvolila kvantitativní metodu. Předem jsem určila, že výzkum bude probíhat na 9 školách v Českobudějovickém okrese. Školy byly rozděleny podle toho, kde se nachází, zda je to vesnice, maloměsto, město. Ty, které splňovaly parametry byly zařazené do losování. Po vylosování jsem obvolala vybrané školy. V případě odmítnutí jsem pokračovala dále v losování až do doby než jsem získala potřebný počet škol. Velmi mne překvapily základní školy v Českých Budějovicích s odmítnutím, že se sexting u nich na školách neděje nebo, že o výzkum této problematiky nemají zájem. V Českých Budějovicích jsem směla provést výzkum, jen na 2 základních školách proto jsem zvolila 3. školu z přilehlé části Českých Budějovic. Ostatní školy mne odmítli, s tím, že se sexting u nich na škole neděje, nebo mají mnoho akcí. Na maloměstech a vesnicích jsem neměla problém výzkum provést. Také jsem se setkala s překvapivými reakcemi učitelů, proč výzkum probíhá již v 6. třídách, když jsou to ještě děti.

Při vyplňování dotazníků velice často respondenti nechápali slovo „obnažený“, které jsem jim vysvětlila jako svlečený, nahý. Také chtěli uvádět více odpovědí u otázek, kde byla možná jen jedna. Uvědomila jsem si, že jsem měla udělat předvýzkum, alespoň na jedné škole, kde bych z reakcí respondentů opravila nedostatky.

Po dokončení sběru dat, byla data zakódována a přepsána do PC. Vyhodnocení výsledků probíhalo poté v softwaru STATA12. Metoda ověření hypotéz probíhala chí-kvadrátovým testem. V současné době se tímto tématem zabývá v ČR docela mnoho autorů. Zatím, ale není provedeno tolik výzkumů, abych mohla vše řádně prodiskutovat či porovnat. Další výzkumy, které pochází ze zahraničí uvádím pro zajímavost.

Černá říká, že pro většinu mladých lidí jsou nové technologie ICT a pobyt online důležité. Proto je pro ty, kteří musí čelit nějaké formě online agrese, často skutečně těžké

uniknout. Děti, a zejména dospívající touží po komunikaci a intenzivním kontaktu s vrstevníky. Právě pro adolescenty je klíčové obstat v mezilidském kontaktu s kamarády a spolužáky. Vrstevnické vztahy tak mají v životě dospívajícího velký význam, slouží k vzájemnému sdílení názorů, pocitů, a zkušeností. K období adolescence náleží také potřeba prozkoumávat a experimentovat, skupinou nejvíce ohroženou riziky internetu jsou právě dospívající. Na internetu se můžeme do velké míry prezentovat tak, jak chceme, aby nás viděli druzí. Na internetu se můžeme do velké míry prezentovat tak, jak chceme, aby nás viděli druzí. Internet pak poskytuje skutečně svobodný prostor, kde takovému zkoušení, může dojít, často anonymně a bez negativních následků. (12) Přikláním se k jejímu názoru, dnešní děti touží být neustále online, což je patrné jelikož mají u sebe neustále mobilní telefon nebo jsou na PC. Na internetu se může kdokoli jakkoliv prezentovat. Děti jsou v tomto ohledu naivní a snadno sdílí informace pro své přátele. Z výzkumu Kopeckého, který byl prováděn v r. 2014 uvádí, že 40 % českých dětí by na internetu souhlasilo s osobní schůzkou. V dotazníku bylo osloveno 28 232 respondentů. (46)

Z výzkumu Chalfena, který byl prováděn v Austrálii a USA mladé ženy uvedly, že ve 20- 40 % respondentek ve věku 12-19 roků byli požádáni, aby zaslali akt kde jsou nahé fotky nebo nahé videa o sobě v kyberprostoru. (47)

Ve výzkumu Kopecký, Szotkowski, a Krejčí říkají, že v roce 2011 umístilo na internet vlastní sexuální materiál 8,25 % českých dětí. (37) Z výzkumu Kamila Kopeckého z E-bezpeci.cz a Martina Kožiška ze seznamsebezpecne.cz z roku 2014 vyplynulo, že 7,81 % respondentů umístilo svou fotografii, kde je částečně či zcela svlečen na internet. 12,14 % respondentů poslalo svoji fotografii přes mobilní telefon. (48) Z mého výzkumu na otázku č. 6: Odeslal/a jsi někdy jiné osobě své fotky či videozáznam, kde jsi částečně či zcela svlečený/á přes sociální síť, email, snapchat, chat či jiné? Odpovědělo 19,3 % respondentů, že odeslalo svoji fotku přes sociální síť. Negativně odpovědělo 69,3 % respondentů. Celkový počet respondentů pro tuto otázku byl 244. Jak můžeme vidět každý rok se tento trend zvyšuje.

Ve výzkumu Zuzany Lepičové z vyplňto.cz, kde odpovídali rodiče se ukazuje, že jejich dítě má přes mobilní telefon neustálý přístup na internet v 54,46 %. Rodičů, kteří vyplnili dotazník bylo 314. (49) Z mém výzkumu vyplývá, že neustálý přístup na internet přes mobilní telefon má 59,4 % respondentů. Velice mne překvapil výsledek, že 82,6 respondentů tráví nejvíce času na internetu v rozmezí 9-12 hodin právě přes již zmíněný mobilní telefon. Také je velmi zajímavé porovnání sextingu a přístupu na internet. Respondenti, kteří mají přístup neustále přes mobilní telefon, sextují v 17,6 %. Z výsledků tedy vyplývá, že ty děti, které mají přístup na internet v mobilu sextují více než ostatní.

Zajímavý výsledek je i v porovnání zesměšňování a sextingu. U zesměšňování v 6. a 9. třídě se nikdo nesnažil dotyčného či dotyčnou zesměšnit. V 7. třídě se snažilo 40 % dotyčného či dotyčnou zesměšnit. V 8. třídách se snažilo 60% dotyčného či dotyčnou zesměšnit.

Z tabulky o sextujících dětech vyplývá, že žáci 6. tříd sextují méně než žáci 9. tříd což vyplývá i ze zesměšňování, tedy že se je tím nesnaží zesměšňovat. Sexting se nejvíce vyskytuje v 8. třídách a snaží se i nejvíce dětí sextingem zesměšnit ostatní. Nejméně se sextuje v 7. třídách a snažilo se tím 40% respondentů někoho zesměšnit.

Martin Kožíšek, manažer internetové bezpečnosti ve společnosti Seznam.cz. řekl *„Sdílení vlastních intimních materiálů s ostatními uživateli internetu (takzvaný sexting) provozuje stále větší počet dětí. Téměř 8 % z nich v prostředí internetu sdílí vlastní intimní fotografie a videa, přičemž jiným uživatelům internetu (partnerům a přátelům) je zasílá více než 12 % dětí.“* (50) Z mého výzkumu vyplynulo, že se vyfotilo nebo natočilo se 9,9 % respondentů.

Zabývat se sextingem, je dle mého názoru v současné době důležité a velmi opodstatnělé. Mělo by nás trochu děsit, či alespoň upoutat naši pozornost, že většina dospívajících bere v současné době nahotu jako samozřejmost. Poté co sextují se diví, že je někdo kyberšikanuje a posílá fotografie dál, ačkoli samy svým jednáním tímto aktům přímo nahrávají. Sexting je prezentován především jako fenoménem hlavně dospívajících dívek i chlapců. Mladí lidé objevující vztahy a toužící po slávě hrdě odesílají své fotografie a videa

s očekáváním obdivu. Což také vyplývá z výzkumu E-bezpečí v roce 2012. S tímto názorem nesouhlasím, že sexting je fenomén především dopívajících dívek či chlapců, dle mého názoru není až tak pravda. Myslím, si, že sexting se děje ve vysoké míře i v dospělé populaci, kde mají sextující i stálé partnery. Patřím mezi uživatele sociálních sítí a setkala jsem se několikrát se sextingem, který byl formou kyberšikany. Myslím, že se dnes se sextingem setkala většina uživatelů sociálních sítí v jakékoliv věkové hranici, kdy někdo kyberšikanoval jinou osobu, proto by ostatní uživatelé neměly být lhostejní a nahlašovat tyto fotografie správcům webu.

Domnívám se, že velmi zajímavý by byl výzkum sextingu jako forma kyberšikany u dospělých. Kde by se zjistilo kolik dospělých lidí sextuje a jestli se setkaly se sextingem, který byl formou kyberšikany. Nebo se alespoň zaměřit na to, zda nepodporují dospělý kyberšikanu svých dětí, sdílením osobních, rodinných fotografií, které mohou odkazovat i přispívat k dětské pornografii.

Cílem těchto prací by mělo být rozšíření povědomí o sextingu a kyberšikaně v široké veřejnosti. Na podzim roku 2014 varovali před tímto fenoménem média, která vyzdvihovala pouze extrémní případy, jako je kauza „roztahovaček“. Kauza „roztahovaček“ se stala pro média senzací a hlavní událostí dne. V současné době se na sexting opět neupozorňuje. Na jaře 2015 na tuto problematiku upozornil i seriál Ulice, kde se na sexting ve formě kyberšikany upozornilo. Řešení sextingu, ale i jiných rizik bych viděla ve formě kampaní, v reklamách nebo televizních. Například na problematiku hejtování probíhala reklama během Mistrovství světa v hokeji v ČR.

Diskuse k hypotézám

Ve svém výzkumu jsem určila 3 hypotézy. Hypotézy jsem vyhodnotila přes statistickou metodu testu dobré shody chí-kvadrátového testu. Hypotéza 1: Dospívající děti se setkávají také se sextingem, který je formou kyberšikany. Tato hypotéza byla potvrzena, bohužel v odborné literatuře, není popsáno v jaké míře se tomu děje. Odborná literatura uveřejní jednotlivé případy, kde a jak to probíhalo.

Hypotéza 2 byla stanovena: dospívající děti, které sextují, si uvědomují méně rizika než děti, které nesextují. Tuto hypotézu nemohu potvrdit ani vyvrátit, jelikož jsem počítala s větším počtem sextujících dětí. Velice mne zarazilo, kdy mohly odpovídat na jiná rizika, které je napadají, že často respondenty napadala sebevražda. Také mne překvapilo, že si tyto rizika dokáží spojit s trestnou činností, a že se mohou vystavit sexuálnímu nátlaku a znásilnění. Kopecký ve svém výzkumu uvádí, že sexting považuje 77,50 % respondentů za riskantní. A u 9,86 % dětí došlo k situaci, že jejich „sexy“ fotografii nebo video (tzn. Materiál, na kterém jsou částečně nebo úplně nazí) umístil jejich internetový kamarád či známý na internet.(51)

Třetí hypotéza vychází z předpokladu, že žáci 9. tříd se věnují sextingu více než žáci 6. tříd. Hypotézu jsem stanovila, že „žáci 9. tříd sextují více než žáci 6. tříd“. Třetí hypotéza byla potvrzena. Tuto hypotézu nemohu porovnat s jinými výzkumy. Vágnerová říká, že tělesná atraktivita má svou sociální hodnotu. Konvenčně atraktivní dospívající získávají lepší sociální status, bývají snáze přijímáni dospělými i vrstevnickou skupinou. Jestliže se dospívající za atraktivního nepovažuje, může to ovlivnit jeho další směřování a hierarchii hodnot. Vědomí menší tělesné přitažlivosti stimuluje snahu o její kompenzaci, stává se impulzem k tomu, aby jedinec hledal jiný způsob seberealizace. (40) Překvapilo mne, že sexting se vyskytuje nejvíce v 8. třídách, pravděpodobně to bude způsobené tělesným vyzráváním, kde v 7. třídách kluci vypadají spíše jako děti a slečny již začínají vypadat jako mladé dámy. V 8. třídách se tento poměr začíná vyrovnávat.

6 Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo zjistit kvantitativním výzkumem pomocí dotazníkového šetření tři stanovené hypotézy. Výzkum probíhal na 9 základních školách na Českobudějovicku. Základní školy byly rozděleny do 3 skupin podle toho, kde se nacházely město, maloměsto, vesnice. Dotazník vyplnilo 685 respondentů. Vyhodnocení výsledků probíhalo v softwaru STATA12. Metoda ověření hypotéz probíhala chí-kvadrátovým testem. Jednotlivé hypotézy a podrobný popis výsledků je v kapitole Výsledky.

Z výsledků a statistického vyhodnocení hypotéz, lze říci, že dospívající děti se setkávají se sextingem, který je formou kyberšikany. Hypotéza obecně předpokládala, že se u dospívajících objevuje sexting, který je formou kyberšikany. Výzkum prokázal můj předpoklad, že děti v 6. třídách sextují méně a nahlíží se na ně spíše jako na děti a jedná se s nimi tak. Od poloviny 7. třídy se s nimi začíná jednat jako s dospívajícími a výzkum prokázal, že se v 7. třídě objevuje téměř ve stejné míře jako je to v 8. a 9. třídách. Chí-kvadrátový test hypotézu potvrdil.

Druhou hypotézu dospívající děti, které sextují, si uvědomují méně rizika než děti, které nesextují jsem zamítla. Ukázalo se, že děti nesextují v takové míře, aby se dala určit statistická významnost těchto dvou proměnných.

Třetí hypotéza žáci 9. tříd více sextují než žáci 6. tříd. Výzkum prokázal, že žáci 6. tříd opravdu sextují nejméně. Sexting se děje nejvíce v 8. třídách a poté v 9. a 7. třídách. Tato hypotéza byla potvrzena.

Domnívám se, že ačkoliv se na sexting upozorňuje, dospívající mu nepřikládají takový význam, jaký by měl mít. Ačkoliv se o sextingu mluví negativně, dospívající to považují za módní trend a součást virtuálního života. Rodiče svým dětem důvěřují, aniž by měli kontrolu nad mobilními telefony či počítači svých dětí. Jako řešení této problematiky bych viděla v celorepublikové reklamě a spotech, které by sexting upozorňovali v různých věkových kategoriích a kde hledat pomoc. Sexting ve formě kyberšikany zažilo

nedobrovolně i mnoho slavných osobností. Některé celebrity sextují zcela dobrovolně. Berou to jako součást své prezentace, které by se v případě souhlasu mohly stát hvězdou reklamní kampaně, kde by ukázali možné důsledky svého jednání.

7 Seznam informačních zdrojů

- 1) MACEK, Jakub. *Nová média. pro média* [online]. 2002.
- 2) FABUŠ, Palo. *Co jsou to nová média? 2006. Str. 20.*
- 3) ANDERSON, Benedict R. *Představy společnosti: úvahy o původu a šíření nacionalismu*. 1. české vyd. Praha: Karolinum, 2008, 274 s. Limes (Karolinum). ISBN 978-80-246-1490-8.
- 4) ECKERTOVÁ, Lenka. *Digitální přistěhovalci a digitální domorodci* [online]. 2014, č. 3 [cit. 2015-07-12]. Dostupné z: <http://www.ucitelskenoviny.cz/?archiv&clanek=7725>
- 5) ECKERTOVÁ, Lenka a Daniel DOČEKAL. *Bezpečnost dětí na internetu: rádce zodpovědného rodiče*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2013, 224 s. ISBN 978-80-251-3804-5.
- 6) VAŠUTOVÁ, Maria. *Proměny šikany ve světě nových médií*. Vyd. 1. Ostrava: Filozofická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, 2010, 225 s. ISBN 978-80-7368-858-5.
- 7) VÁGNEROVÁ, Kateřina. *Minimalizace šikany: praktické rady pro rodiče*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2011, 152 s. ISBN 978-80-7367-912-5.
- 8) *Knihovna Kondrac*. [online]. [cit. 2015-07-24]. Dostupné z: <http://www.kondrac.cz/knihovna/popisint.php>

- 9) *Investice do rozvoje vzdělání: Sada protokolů TCP/IP* [online]. 2013, č. 3 [cit. 2015-07-12]. Dostupné z: https://moodle.sspbrno.cz/pluginfile.php/6413/mod_resource/content/1/tcpip.pdf
- 10) MUSIL, Marek. *Internetová historie* [online]. 2003 [cit. 2015-06-03]. Dostupné z: <http://ihistory.webzdarma.cz/chap/coToje.php>
- 11) KRČMÁŘ, Michal. *Sociální síť a jejich vývoj – pohled do historie*. In: *Objevit.cz* [online]. 2013 [cit.2015-06-18]. Dostupné z: <http://objevit.cz/socialni-site-vyvoj-pohled-do-historie-t22280>
- 12) ČERNÁ, Monika. *Úvod do problematiky sociálních sítí*. In: *Metodický portál* [online]. 2012 [cit.2015-06-18]. Dostupné z: <http://clanky.rvp.cz/clanek/o/g/15075/UVOD-DO-PROBLEMATIKY-SOCIALNICH-SITI.html/>.
- 13) *Online adiktologická poradna: Poradenství v oblasti závislosti* [online]. 2010 [cit. 2015-06-18]. Dostupné z: <http://poradna.adiktologie.cz/article/zavislost-na-internetu/jak-se-zavislost-na-internetu-definuje/>
- 14) ČERNÁ, Alena Ševčíková (ed.), Lenka DĚDKOVÁ, Hana MACHÁČKOVÁ, Anna ŠEVČÍKOVÁ a David ŠMAHEL. *Kyberšika průvodce novým fenoménem*. 1. Grada publishing a.s., 2013, 152 s., ISBN 978-80- 247-4577-0.
- 15) VELIČKOVÁ HULANOVÁ, Lenka. *Kybergrooming a kyberstalking*. In: *Děti a online rizika*. Praha: Sdružení linka bezpečí, 2012, 178 s. ISBN 978-80-904920-2-8.
- 16) KOLÁŘ, Michal. *Nová cesta k léčbě šikany*. 1. Portál, 2011, 336 s. ISBN 978-80-7367-871-5.

- 17) Nebud' obět': *Rizika internetu a komunikačních technologií* [online]. 2015 [cit. 2015-06-21]. Dostupné z: <http://www.nebudobet.cz/?cat=kybersikana>
- 19) KREJČÍ, Veronika. *Kyberšikana: kybernetická šikana* [online]. Olomouc, 2010 [cit. 2015-07-12]. ISBN 978-80-254-7791-5. Dostupné z: file:///C:/Users/domov/Downloads/kyberikana_studie-krejci.pdf
- 20) *Kyberšikana: ve školním prostředí* [online]. Národní centrum bezpečnějšího internetu, 2012 [cit. 2015-07-12]. Dostupné z: [file:///C:/Users/domov/Downloads/kybersikana_metodika_197%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/domov/Downloads/kybersikana_metodika_197%20(1).pdf)
- 21) ŘÍČAN, Pavel a Pavlína JANOŠOVÁ. *Jak na šikanu*. 1. Grada, 2010, 160 s. ISBN 978-80-247-2991-6.
- 22) KOLÁŘ, M. *Nová cesta k léčbě šikany*. 1. vyd. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-871-5
- 23) KOLÁŘ, M. *Skrytý svět šikanování ve školách*. 1. vyd. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-7178-123-1
- 24) ŠMAHAJ, Jan. *Kyberšikana jako společenský problém*. 1. Olomouc, 2014, 234 s. ISBN 80-244-4227-3.
- 25) *Čili-chili* [online]. 2015 [cit. 2015-06-21]. Dostupné z: <http://cilichili.cz/clanky/hejtujeme-hejtry-677.html>

- 26) KOPECKÝ, Kamil a kol. *Rizika internetové komunikace: v teorii a praxi* [online]. Vyd 1. Olomouc, 2013 [cit. 2015-07-12]. ISBN 978-80-244-3595-4. Dostupné z: <file:///C:/Users/domov/Downloads/Kopecky%20%20Rizika%20internetove%20komunikace%20v%20teorii%20a%20praxi.pdf>
- 27) *E- bezpečí*. [online]. [cit. 2015-07-24]. Dostupné z: <http://cms.e-bezpeci.cz/content/view/154/19/lang,czech/>
- 28) WALSH, Wendy, Janis WOLAK, a David FINKELHOR, David. *Crimes Against Children. In: Unh.edu* [online]. 2013 [cit. 2015-7-12]. Dostupné z http://www.unh.edu/ccrc/pdf/CV294_Walsh_Sexting%20%26%20prosecution_2-6-13.pdf.
- 29) TEMPLE, Jeff et al. *Teen sexting and its association with sexual behaviors*. Archives of Pediatrics & Adolescent Medicine [online]. 2012, roč. 166, č. 9, [cit. 20.05.2015]. Dostupné z: <http://archpedi.jamanetwork.com/article.aspx?articleid=1212181>.
- 30) *Nebud' obět': Rizika internetu a komunikačních technologií* [online]. [cit. 2015-06-22]. Dostupné z: <http://www.nebudobet.cz/?cat=sexting>
- 31) *StreetWork.cz* [online]. [cit. 2015-07-23]. Dostupné z: <http://www.streetwork.cz/content/view/3632/205/>
- 32) KOPECKÝ, Kamil, a KOŽÍŠEK Martin. *E-bezpečí.cz: Fenomén sexting v teorii a praxi (díl 1)*. [online]. 2014 [cit. 2015-08-09]. Dostupné z: <http://www.e-bezpeci.cz/index.php/temata/sexting/994-fenomensexting1>

- 33) WALSH, Wendy, Janis WOLAK, a David FINKELHOR, David. *Crimes Against Children*. In: *Unh.edu* [online]. 2013 [cit. 2015-7-12]. Dostupné z http://www.unh.edu/ccrc/pdf/CV294_Walsh_Sexting%20%26%20prosecution_2-6-13.pdf.
- 34) *Bezpečnost-online.cz*. [online]. [cit. 2015-07-23]. Dostupné z: <http://www.bezpecne-online.cz/pro-rodice-a-ucitele/teenageri-a-komunikace-na-internetu/o-co-jde-kdyz-se-rekne-sexting.html>
- 35) *Sexting* [online]. 2008 [cit. 2015-06-22]. Dostupné z: <http://www.sexting.cz/>
- 36) TEMPLE, Jeff et al. *Teen sexting and its association with sexual behaviors*. *Archives of Pediatrics & Adolescent Medicine* [online]. 2012, roč. 166, č. 9, [cit. 20.05.2015]. Dostupné z: <http://archpedi.jamanetwork.com/article.aspx?articleid=1212181>.
- 37) KOPECKÝ, Kamil, René SZOTKOWSKI, a Veronika KREJČÍ. *Nebezpečí elektronické komunikace III* [online]. Vyd. 1. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012 [cit. 2015-07-12]. ISBN 987-80-244-3088-1. Dostupné z: http://www.kr-jihomoravsky.cz/kyber/ke_stazeni/vyzkumy/vyzkum3_2012_elektronicka.pdf
- 38) ČECHOVÁ, Věra, Alena MELLANOVÁ a Hana KUČEROVÁ. *Psychologie a pedagogika II: pro střední zdravotnické školy*. Vyd. 1. Praha: Informatorium, 2004, 160 s. ISBN 80-7333-028-8.
- 39) LANGMEIER, Josef a KREJČÍŘOVÁ Dana. *Vývojová psychologie*. Grada, 2006, s. 368, ISBN 978-80-247-1284-0.
- 40) VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie I.: Dětství a dospívání*. 1. Univerzita Karlova v Praze: Karolinum, 2005, 467 s., s 324-331, ISBN 80-246-0956-8.

- 41) ŽALOUĐÍKOVÁ, Iva. *Změny v psychice a chování u dospívajících ve věku 11-15 let. Moravská zemská knihovna* [online]. 2013 [cit. 2015-07-13]. Dostupné z: <https://duha.mzk.cz/clanky/zmeny-v-psychice-chovani-u-dospivajicich-ve-veku-11-15-let>
- 42) MAŇÁK, Josef a Vlastimil ŠVEC. *Cesty pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2004, 78 s. Pedagogický výzkum v teorii a praxi. ISBN 80-7315-078-6.
- 43) GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000, 207 s. Edice pedagogické literatury. ISBN 80-85931-79-6.
- 44) *Data Analysis and Statistical Software*. 2012 [online]. [cit. 2015-07-24]. Dostupné z: <http://www.stata.com/disciplines/behavioral-sciences/>
- 45) *Pravděpodobnost a statistika hypertextově*. 2014 [online]. [cit. 2015-07-23]. Dostupné z: <http://home.zcu.cz/~friesl/hpsb/testchi2.html>
- 46) KOPECKÝ Kamil. E- bezpečí.cz: Ahoj, potkáme se osobně? 40 % dětí na internetu by souhlasilo. [online]. [cit. 2015-06-03]. Dostupné z: <http://www.e-bezpeci.cz/index.php/tiskove-zpravy/884-ahoj-potkame-se-osobne-40-deti-na-internetu-by-souhlasilo>
- 47) Journals.sfu. *Sexting and young people*. online]. [cit. 2015-06-03]. Dostupné z: <http://journals.sfu.ca/ysa/index.php/YSA/article/viewFile/129/145>
- 48) *Seznam se bezpečně.cz* [online]. 2015 [cit. 2015-08-02]. Dostupné z: http://sezn-1202-0301-wdms.s3-eu-west-1.amazonaws.com/files/BI2014_vyzkum.pdf

49) Vyplňto.cz: *kyberšikana*. [online]. [cit. 2015-06-03]. Dostupné z: <https://www.vyplnto.cz/realizovane-pruzkumy/kybersikana-2014/>

50) KVAPIL POKORNÁ, Tereza. *EuroZprávy.cz: Univerzita Palackého zveřejnila výsledky výzkumu chování dětí na internetu: Sexting provozuje stále větší počet* [online]. 2014 [cit. 2015-08-09]. Dostupné z: <http://izeny.eurozpravy.cz/aktuality/97786-univerzita-palackeho-zverejnila-vysledky-vyzkumu-chovani-deti-na-internetu-sexting-provozuje-stale-vetsi-pocet/>

51) KOPECKÝ Kamil. *Odborný časopis pro učitele základní školy Komenský*. [cit. 2015-08-02]. Dostupné z: http://www.researchgate.net/profile/Kamil_Kopecky3/publication/270577523_Kyberikana_sexting_a_rizikov_seznamovn_eskch_dt_v_prosted_internetu/links/5572da3108aeacff1ffaeb94.pdf

8 Přílohy

Seznam příloh:

8.1 Příloha 1: Případy ve formě kyberšikany v ČR

8.2 Dotazník k výzkumu

8.1 Příloha 1: Případy ve formě kyberšikany v ČR

Případy, které se staly v ČR

Případ z Měřina (ČR, 2008-2009)

Nezletilá žákyně deváté třídy vyfotila svůj vlastní intimní snímek pro svého kamaráda. Dívka si chlapce zřejmě chtěla získat. Ten ale fotografií rozeslal dalším přátelům, kteří začali snímek rozesílat dál. Do šíření fotografie se zapojilo přes 30 dětí. Fotografie dívky se dostala až k učitelům, kteří dívku identifikovali podle řetízku na krku a případ oznámili policistům s podezřením ze šíření dětské pornografie. (37)

V říjnu roku 2014 se objevila v ČR kauza roztahovačky, která nemá ve světě obdoby, stovky dívek po celé ČR pranýřují neznámí pachatelé na sociální síti zveřejňují jejich lechtivé fotografie doprovázené hanlivými komentáři. Kauza diskusních skupin na sociálních sítích s názvem “roztahovačky”. Jde o částečně či úplně obnažené dívky, jejichž fotografie jsou na sociálních sítích (zejména Facebooku) hanobeny, každým dnem vznikají nové a nové skupiny. Fenomén roztahovačky je vystavěn na jednoduchém principu - do konkrétní diskusní skupiny např. na Facebooku odešlete fotografii vybrané dívky (např. expartnerky), která má být označena za roztahovačku (čili prostitutku). Fotografie pak bude ve skupině zveřejněna. Autoři skupin zveřejní jak fotografie oblečených, tak poloobnažených či úplně svlečených dívek. V České republice toho chování v řadě případů vedlo k sebevraždě zobrazených obětí.

Roztahovačky jako forma kyberšikany

Fenomén “roztahovačky” představuje kombinaci několika forem kyberšikany, jde o kombinaci útoku ve formě kybernetického ponižování a pomlouvání realizovaného šířením fotografií v kombinaci s verbálními formami kyberšikany. Ačkoli kyberšikana v České republice není trestným činem (trestní zákoník nezná termín kyberšikana), její projevy trestnými činy být mohou (např. trestný čin pomluva, nebezpečné vyhrožování atd.). K šíření kyberšikany pak přispívají zejména média, která v touze za senzací a zvyšováním

návštěvnosti svých internetových portálů zveřejňují často jak názvy skupin, tak přímé odkazy na ně. Média se tak stávají tzv. sekundárními útočníky - tedy šířiteli kyberšikany. Přitom si neuvědomují fakta - právě média umocňují sílu kyberšikany a často právě díky nim páchají oběti kyberšikany sebevraždu. (38)

8.2 Dotazník k výzkumu

Dobrý den,

jmenuji se Martina Bicencová a jsem studentka 3. ročníku Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

Dotazník, který máte právě před sebou, se vztahuje k mé bakalářské práci a poslouží pouze na průzkum, který je věnován sextingu jako formě kyberšikany u dospívajících dětí.

Odpovědi prosím kroužkujte, vždy jen 1 možnost pokud není v závorce uvedeno jinak nebo vyplšte do připraveného pole. Tento dotazník je zcela anonymní.

Otázky vyplňujte prosím pečlivě a s rozmyslem

1) Jsem DÍVKKA CHLAPEC

2) Chodím do 6. 7. 8. 9. třídy

3) Přístup na internet máš:

- a) neustále přes mobilní telefon
- b) pouze doma na PC
- c) pouze na jiném místě např. školní knihovna, kavárna
- d) nemám

4) Kolik hodin na internetu denně trávíš?

- a) 0-3 b) 3-6 c) 6-9 d) 9-12 e) více

5) Vyfotil, nebo natočil jsi se někdy částečně nebo zcela svlečená/ý? (pokud ne, pokračuj otázkou č. 9)

- a) ano b) ne

6) Odeslal/a jsi někdy jiné osobě své fotky či videozáznam, kde jsi částečně či zcela svlečený/á přes sociální síť, email, snapchat, chat či jiné :

a) ano b) ne c) ne, ale kamarád/kamarádka ano

7) Umístil/a jsi někdy tyto fotky či videozáznam na internet?

a) ano b) ne

8) Zesměšňoval Tě někdo těmito fotkami či videozáznamem přes nástroje komunikační technologie (SMS,MMS, E-mail, Chat, Facebook, Twiter, Snapchat či jiné sociální sítě) ?

a) ano b) ne

9) Vyfotil nebo natočil jsi někdy někoho částečně nebo zcela svlečeného/ svlečenou?

a) ano b) ne

10) Zesměšňoval jsi ho tím?

a) ano b) ne

11) Poslal Tobě někdo materiál, na kterém je částečně či zcela svlečený? (pokud ne pokračuj na ot. č. 14)

a) ano b) ne

12) Přeposlal jsi tento materiál dál?

a) ano b) ne

13) Snažil ses někoho tímto materiálem zesměšnit?

a) ano b) ne

14) Sdílel/a jsi někdy fotky či videa svých kamarádů, kde jsou částečně obnaženi?

a) ano b) ne

15) Sdílel tvůj kamarád/ kamarádka tvoji fotku, kde jsi částečně či úplně svlečený?

- a) ano b) ne c) nemám takovou fotku

16) Znáš někoho, komu to ublížilo?

- a) ano b) ne

17) Pokud jsi odpověděl ano, jakou formou to probíhalo?

.....

18) Napadají tě rizika, jaká přináší rozeslání fotografií či videozáznamů po internetu?

(můžeš uvést více možností)

- a) vydírání
- b) zloba rodičů
- c) urážení
- d) zvýšená pozornost kamarádů
- e) slovní i fyzické napadání
- f) pronásledování
- g) hodně přátel na sociálních sítích
- h) hanlivé komentáře na mou osobu
- i) zvýšení sebevědomí, protože jsem hezký/á
- j) jiné

19) Pokud bys řešil/a tyto rizika, na koho by ses obrátil/a? (můžeš uvést více možností)

- a) učitelé
- b) rodiče
- c) odborná pomoc(Poradna E-Bezpečí, Linka bezpečí)
- d) kamarád/ka
- e) jiné